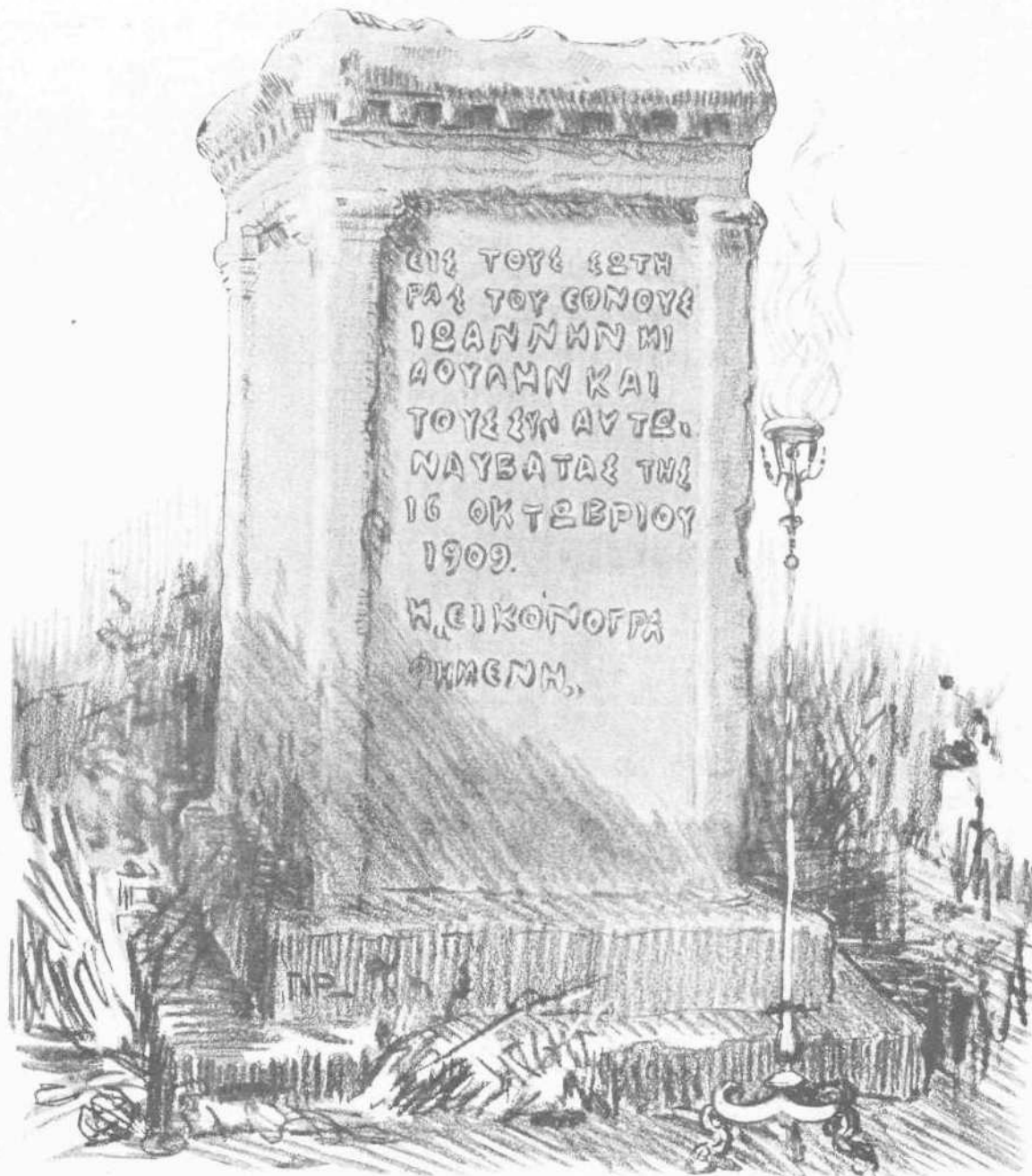


# Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

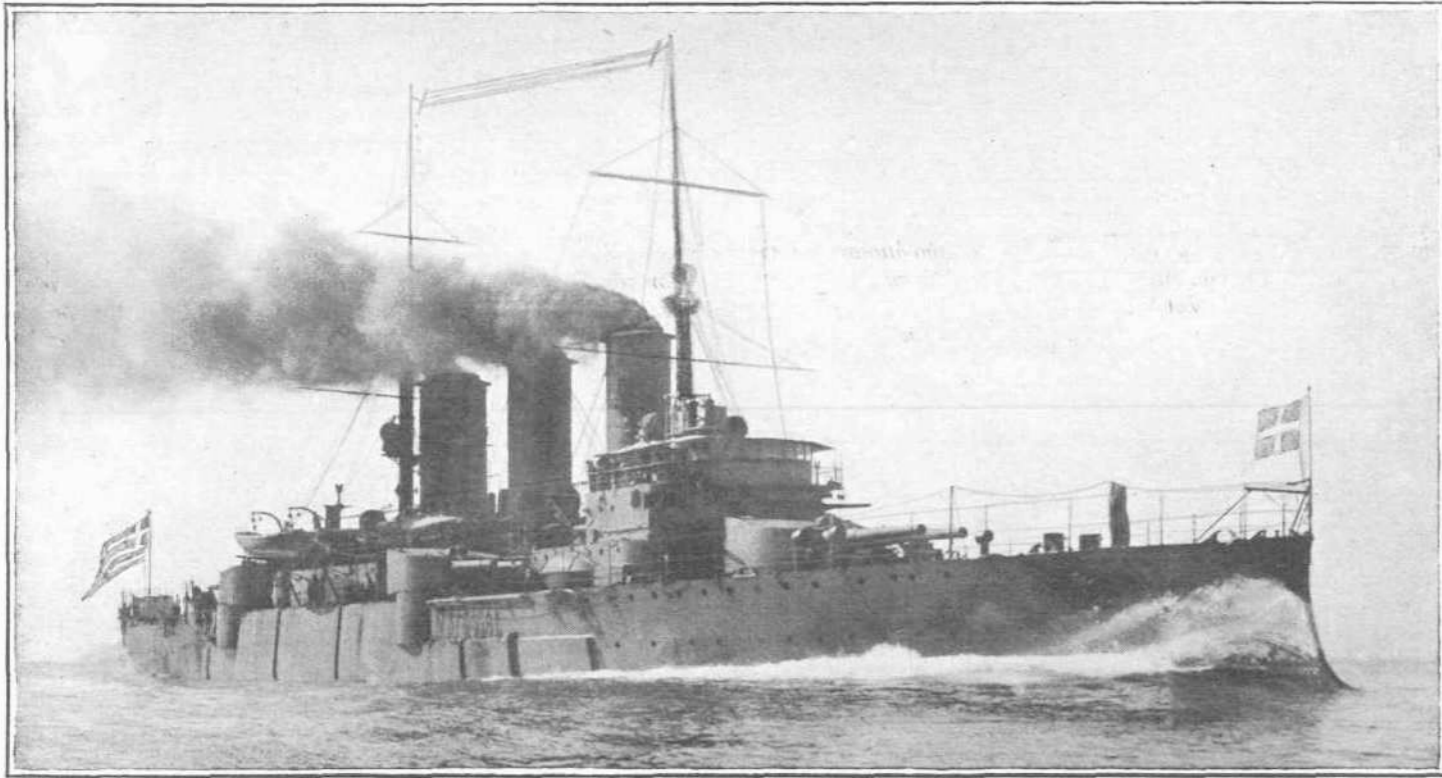
Ε' ΕΤΟΣ — ΑΡΙΘ. 60

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1909



(ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΡΟΪΛΟΥ)



ΤΟ ΝΕΟΝ ΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑΔΡΟΜΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

ΙΣΧΥΡΟΙ ΚΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΑΝ!

Με χαράν ακρόατητον ή «Εικονογραφημένη» σπεύδει να διαλαλήσῃ ἀνά τὰ πέρατα τῆς ἡφελίου, ὅπου Ἕλληνας, ὅπου καί συνδρομητῆς τῆς, διή ή κατά θάλασσαν δύναμις τῆς Ἑλλάδος ἠΰξησε κατὰ ἕν σκάφος πανίσχυρον καί δημοσιεύουσα αὐτή μόνη τὴν πιστὴν εἰκόνα τοῦ σκάφους, ὡς μετεμορφώθη τούτου ἐπὶ τῆς ναυτικῆς ἐπιχειρήσεως, διαδιδάξει ταυτοχρόνως τὴν ὁμόφωνον γνώμην τῆς ἐπεξεργασθείσης τὰ σχέδια ἐπιτροπῆς καί ἀκόμη τὴν τοῦ σώματος ὀλοκλήρον, ὅτι ἀπεκτίσαμεν δι' αὐτοῦ σημαντικὴν ὑπεροπλίαν ἀνά τὰ ὕδατα τῆς ἑγγῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ νέον σκάφος μας εἶναι θωρακισμένον καταδρομικόν, ναυπηγούμενον ἤδη εἰς τὰ ἐν Λιθόφῳ ναυπηγεῖα Ὁρλάνδο. Πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις θέλονσα νὰ προστατεύσῃ τὰ ἐν λόγῳ ναυπηγεῖα παραγγέλλει ἐκάστοτε εἰς αὐτὰ νέα σκάφη καί ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὰ ἀγοράσῃ μόνον ἐὰν δὲν ἐφοίκεται ἄλλος ἀγοραστής. Εἶναι προφανὲς λοιπὸν ὅτι τὰ ναυπηγούμενα σκάφη ναυπηγοῦνται μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καί ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν πάντοτε ἐπιτροπῶν ἐξ Ἰταλῶν ἀξιωματικῶν, ἄφ' οὗ προσφίονται προῖον διὰ τὸν Ἰταλικὸν στόλον. Οὕτω συνέβη καί μετὰ τὸ ὅμοιον πρὸς τὸ νέον σκάφος μας τύπον εὐδρομον ἐπὶ στοιχείῳ Α, ὅπερ ἐξοράσθη διὰ λογαριασμὸν τῆς ἡ Ἰταλικῆς κυβερνήσεως, ὀνομάσασα αὐτὸ «Πίσα».

Τὸ νέον μας σκάφος, ὅπερ εἰς τὰ ναυπηγεῖα διακρίνον ἐπὶ τὸ στοιχείῳ Β ἐφοίκεται ἀκόμη ἐπὶ τῆς ἐσχάρας του, μετ' ὀλίγον δὲ θὰ καθέλκωσθῃ καί θὰ μᾶς παραδοθῇ κατὰ τὴν κλεισθεῖσαν συμφωνίαν τὸν προσεγγίῃ Ἰούλιον.

Ἀκούσατε τώρα τὰς ἀρετὰς του, ἐκεῖνας ποῦ εἶχε καί ἡ ἀδελφὴ του «Πίσα» καί ἐκεῖνας ποῦ τοῦ προσέθεσαν ἡ ἐπιτροπὴ τῶν σχεδίων, ἀπαρτιζομένη ἐκ τοῦ ἀντιπλοῦρχου κ. Μ. Γουδά, τῶν πλουαρχῶν κ. κ. Α. Παπαχρήστον καί Π. Κορνοσταύλον, τοῦ μηχανικοῦ κ. Ἐμ. Μέμιστα, τοῦ ναυπηγοῦ κ. Π. Παυλίδου, ὅλων διακεκομμένων ἀξιωματικῶν καί τοῦ ἐπιτρόχου μορφώσεως εἰς τὴν πυροβολικὴν κ. Ι. Δημητριάδου, ἐπιπλοῦρχου, Καλαμῖδα καί Γέροντα. Ἐν πρώτοις τὸ σκάφος ἔχει μῆκος ἐν ὄλῳ 140,50 μέτρων, καί πλάτος 21 μ., ἐνῶ ἡ «Υδρα» μας ἔχει μόλις 102 μ. καί πλάτος 5,6 μ. Τὰ παλαιὰ θωρηκτὰ μας ἔχουν ἐκτόπισμα 4.800 τόννων ἐνῶ αὐτὸ ἔχει 10.120 καί ἐνῶ αἱ μηχαναὶ τῆς «Υδρας», ἔχουν δύναμιν μόνον 7000 ἵππων, αὐτοῦ ἔχουν 20.500.

Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ εἶναι σπουδαῖον εἶναι ἡ ταχύτης του, ἥτις ἀνέρχεται εἰς 22,5 μίλια καθ' ὥραν, μετὰ τετηνητὸν ἔλκυσμόν (μετὰ ἀνεμοστῆρας διὰ τὰ πρῶτα) καί εἰς 20 μίλια καθ' ὥραν μετὰ φρου-

ζῶν ἔλκυσμόν, δηλαδὴ μόνον μετὰ τὸ τράβηγμα τῶν καπνοδόχων του.

Τὸ σκάφος ἔχει δύο ἔλικας, δύο μηχανὰς τετρακυλίνδρους τριπλῆς ἐκτοπίσεως, 22 λέβητας Μπέλιβι, βύθισμα ἐπὶ τὴν θάλασσαν 7 μέτρων καί 50 ἔκ., δύο ἰσοτῆς ἀπὸ ἐνὸς ὃν φέρει ἡ «Πίσα», 6 ἠλεκτρικοὺς προβολεῖς, ὃν δύο τῶν 90 ἔκ. διαμέτρου καί 4 τῶν 75, ἠλεκτροκινητήρας ἀπειροῦς, ἀσφύματον τηλεγράφον, πλουσιώτατα διαμερίσματα τῶν ἀξιωματικῶν καί πάσαν εὐμάρειαν, μέχρι εἰδικῶν διαμερισμάτων διὰ νὰ καθαρῶνται οἱ ἄνδρες τῆς φυλακῆς τῶν μηχανῶν καί λεβήτων καί διαμερίσματα ἀκόμη διὰ 20 δοκίμων, διότι τὸ σκάφος θὰ χρησιμοποιῆται καί διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀειμνήστου Ἀβέρωφ, κληροδοτήσαντος πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων εἰς τὸ Ἔθνος 7 ἔκ. φράγκων.

Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὴν μαχίμότητα τοῦ σκάφους. Ἀκτῆς ἐνεργείας 8000 μίλια. Δηλαδὴ δύναται νὰ φέρῃ γαυάνθρακας τόσους ὥστε νὰ ταξιδεύῃ μετὰ 10 1/2 μίλια τὴν ὥραν ἐπὶ 32 ἡμέρας, χωρὶς νὰ ἀναγκασθῇ νὰ προσεγγίσῃ εἰς ξηρὰν διὰ νὰ παραλάβῃ γαυάνθρακας. Πρῶγματι δὲ ἔχει γαυάνθρακα στήθιας δυναμῆας νὰ περιλάβωσι 660 τόννων, ὡς συνήθῃ φέρουσι, ἀλλὰ δύναται νὰ περιλάβωσιν ἐν ἀνάγκῃ μετὰ πλῆρη φῶτον, ὡς λέγουσι οἱ ναυτικοί, 1600 τόννων γαυάνθρακων. Καί δύναται νὰ ἀνθρακίσῃ, κατὰ τὸ Ἰαπωνικὸν σύστημα, χάρις εἰς τὴν σάσασα γερμανοῦς τεραστίους — δύο κατὰ πλευρῶν, οἱ ὅποιοι ἐπιβιβάζουν ἐπ' αὐτοῦ 260 τόννων γαυάνθρακων καθ' ὥραν — ἐντὸς ὀκτώ ὡρῶν.

Ὅλα αἱ μηχαναὶ του καί οἱ λέβητες προστατεύονται κατὰ πλευρῶν ἀπὸ ἰσχυρῶν θώρακα ἐκ χαλυβδίνων πλάκων Κορπ, ὅστις κατὰ μὲν τὴν ἰσάλον γραμμὴν, τὴν γραμμὴν τῆς θαλάσσης δηλαδὴ, ἔχει πᾶχος 17,8 ἔφεκ. καί ὑπὸ τὴν θάλασσαν πᾶχος 22,3 ἔφεκ. Ὁ θώραξ αὐτὸς κατὰ τὸ μέσον τῆς πλευρῆς ὑφίσταται ὑπὲρ τὴν γραμμὴν του καί ἐξογκοῦται εἰς δύο πύργους κατὰ πλευρῶν διὰ τὰ πυροβόλα. Ἄλλ' ἔχει ἀκόμη καί τρία θωρηκτὰ καταστρώματα πᾶχος 4,5 ἔφεκ., ὃν τὸ ἐν προστατεύει τὸ μεσοστῆρον, ὅπου τὸ ἐλαφρὸν πυροβολικόν, τὸ ἄλλο εἶναι καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ σκάφους καί ἐπ' αὐτὸ τὸ τρίτον προστατεύει τὸ κύτος, τοῦ ὁποῖου ἡ γάστρα εἶναι ἡρημένη ὅλη εἰς κιβώτια στεγανά, πεπληρωμένα διὰ χόρτον δυσκόλως διαβροχόμενον, εἰς τρόπον ὥστε ἐν περιπτώσει σήγματος καί διαρροῆς ὑδάτων νὰ φράσσεται ἐγκόλως ἡ ἀπὴ καί νὰ μὴ πληροῦνται ὑδάτων ὅλον τὸ κύτος.

Ἐπίσης τὸ ἐσωτερικὸν διαφεύγει εἰς διαμερίσματα μετὰ θώρακα πᾶχος 4,5 ἔφεκ., αὐτῆς κλεισθῆναι ἐν ὄρῳ μάχης ἐρημητικῶς

φέρουσαι γῆρας-γῆρας καυτοῦν καί οὕτω κάθε διαμερίσμα εἶναι ἐντελὸς καί στεγανὸς χωρισμένον ἀπὸ τὰ ἄλλα.

Τὸ πυροβολικόν του τούτου. Πρὸς πρόωρον ἐντὸς πύργου ἰσχυροτάτου ἐκ χαλυβδίνων πλάκων πᾶχος 200 χμ. δύο δίδυμα πυροβόλα ταχείας βολῆς τῶν 23,4 Βίκερς, ἄνω βραδυτέρον, ληφθείσης ἡδὴ προνοίας διὰ τοὺς πύργους, θὰ ἀντικατασταθῶσι δι' ὁμοίων δίδυμον ταχείας βολῆς διαμετρήματος 25,4 ἔφεκ. Πρὸς πρόωρον εἰσὶς φέρει ὅμοιον πύργον μετὰ δύο ὅμοια δίδυμα πυροβόλα τῶν 23,4 ἔφ. Βίκερς. Εἰς ἐκάστην δὲ πλευρῶν ἔχει ἀπὸ δύο πύργους ἐκ χαλυβδίνων πλάκων πᾶχος 180 χμ., ὃν ἕκαστος φέρει ἀπὸ δύο πυροβόλα δίδυμα ταχείας βολῆς τῶν 19,0 ἔφκ. Βίκερς. Ὅστε ἀπὸ ἐκάστης πλευρῆς θὰ βάλῃ μετὰ 4 πυροβόλα τῶν 19,0 ἔφ. καί μετὰ 4 τῶν 23,4 ἔφ. διότι καί τὰ πυριμαῖα καί προοραῖα δίδυμα περιστρέφονται καθὼς καί τὰ πλευρῶν καί μετὰ τοὺς πύργους του. Ἀπὸ πρόωρα θὰ βάλῃ μετὰ 2 τῶν 23,4 ἔφ. καί μετὰ 4 τῶν 19,0 ἔφ., ὅπως καί ἀπὸ πρῶνας. Βάλλον δὲ ὅλα αὐτὰ ἀπὸ 3—4 βολῆς εἰς τὸ λεπτόν τὸ καθένα.

Κάθε πύργος ἔχει εἰς τὴν ὀψιν του ἀπὸ ἕν ταχυβόλον τῶν 7,6 ἔφ. μετὰ ἀσπίδα, ἐν ὄλῳ δὲ τοιαῦτα τὸ νέον σκάφος μας φέρει 16 Μαξίμ, 8 τῶν 4,7 ἔφ. καί 4 μυδραλλιοβόλα Χότσεκ, προσεῖ δὲ ἕνα τορπιλλοβλητικὸν σωλήνα κατὰ τὴν πρό-

μῶν, ὃ τὸ στόμιον εἶναι ἐπὶ τὴν θάλασσαν καί πρὸς τὴν πρόωρον, κατὰ πλευρῶν, ἀπὸ ἕνα ὅμοιον. Ἔχει ἀκόμη καί πηδάλιον μάχης μετὰ δύο μηχανὰς, τρεῖς δὲ καπνοδόχους.

Ἐπιλογίζοντες ἐν ὄρῳ ναυμαχίας αὐτὸ μόνον του, ἔξαπταστρεφεῖ, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν κοινὴν ἐξέφρασιν, τὰ τρία θωρηκτὰ μας καί ἄλλα τρία ἀκόμη ἰσχυροτέρου αὐτῶν.

Τὸ σκάφος συνεφορήθη ἀπὸ 23.768.844 φρ. ἀλλὰ τὸ ναυπηγεῖον μέσα εἰς αὐτὸ τὸ πᾶσον συμπεριέλαβε τὴν ἀξίαν τῶν σκευῶν τῶν ἀξιωματικῶν, τῆς κατασκευῆς τῶν νιπτήρων τῶν θωρακιστῶν, πολλῶν μεταφορῶν, τὴν δαπάνην τῶν δοκιμῶν τῶν πυρομαχικῶν — περίπου 40 χιλ. φρ. — καί τὴν δαπάνην τῶν δοκιμῶν ταχύτητος. Ἐν ὄλῳ περίπου 100—150 χιλιάδας φράγκων.

Τοιοῦτοτρόπως τὸ νέον σκάφος μας μετὰ τὰ τρία θωρηκτὰ μας, ὃν θὰ ἀντικατασταθῶν οἱ λέβητες καί τὰ πυροβόλα βραδείας βολῆς τῶν 27 ἔφ. καί 15 ἔφ. ἀπὸ τῶν ὁποῖων θὰ τεθῶν ὁμοίων διαμετρήματος ταχυβόλα, μετὰ 8 νέα ἀντιτορπιλλικά, τὰ πέντε γερμανικῆς κατασκευῆς τορπιλλοβόλα μας καί ἀκόμη μετὰ πέντε νέα τορπιλλοβόλα, ἄνω ἀγοράζομεν τώρα, ψηφισθείσης ἐπὶ τῆς Βουλῆς τῆς σχετικῆς πιστώσεως ἐκ πέντε ἑξατομμυρίων φρ. θὰ ἀποτελέσουν ἰσχυροτάτην ναυτικὴν μονάδα, ἥτις ἐδῶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἔχει τὴν ὑπεροπλίαν.

16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1909

Ἀνηρόν γεγονός, τὸ ὁποῖον τίς οἶδε τί συνέπειας θὰ εἶχε, ἂν σίντονος δούσις δὲν τὸ κατέστειλε, διεπραγματίσθη ἐν Ναυστάθμῳ. Κατώτεροι — εἰς τυχὸς ἐλάχιστοι — ἀξιωματικοὶ τοῦ Β. Ναυτικοῦ ἐπεχείρησαν ἀναστάσει μετὰ πρόωρον μὲν πατριωτικῆν, μετὰ σκοποῦς ὅμως ἡ τοῦλάχιστον μετὰ ἀποτελέσματα συμφεροντολογικὰ. Ἡξίωσαν νὰ ἐξενοτωθῶν ὅλοι οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ κλάδου του. Καί ὅπου μὲν ἐφύραστον λόγοι βίαιου τοῦ προεβλήθη μετὰ πείσμα, ὅπου δὲ δὲν ἐπῆρζον τοιοῦτοι ἐδημοσιεύοντο αἰτιάσεις ἀναλήθειαι.

Ἐν περιουσίῳ οἱ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ νὰ ζητήσουν τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀνεκῶν καί γενηράκωτων, ἀλλ' ὅλους τοὺς ἀνωτέρους ἐποβλέποντες, δι' ὅλους κατασκευάσαν λόγους ἀπομαζούσεως. Ἐχαρακτήρισαν ὡς ἀνεκῶν τοὺς διδασκάλους του, ἠθέλησαν νὰ στριμάσουν ὡς ἀτίμους τοὺς ἐπίμους ἐπιρητήσαντας ἐπὶ δεκαετηρίδας τὸ Ναυτικὸν καί εἰς δεινὰς περιστάσεις τῆς Πατριδος ἐπιδείξαντας πόνον πατριωτικόν, καί ἰκανότητα καί θάρρος.

Καί τοὺς παρηκολούθησαν καί δημοσιογράφοι εἰς τὸν παραλογισμόν ἐπιχαλοῦμενοι τὸν πόλεμον τοῦ 97 κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ τότε ἀνώτεροι ἦσαν κατώτεροι ἀξιωματικοί, μὴ διενοήοντες αὐτοὺς ποτέ, καί ἐξεγερθέντες δι' ὅσα ἔργων. Καί ὀμίλησαν περὶ «ἀσφαλισμῶν» οἱ ἐν γραφίδι ὁπαδοὶ τῆς ἀναγεννήσεως, χωρὶς ἡ στοιχειώδης γνώσις τῶν τοῦ Ναυτικοῦ νὰ τοὺς δδηγήσῃ νὰ σκεφθῶν ὅτι ἐξ ἐκείνων ὅσοι ἐπῆρζον αἰτίου τῶν γεγονότων τοῦ 97 ὀλίγιστοι ἐπῆρζον τώρα εἰς τὸ Ναυτικόν.

Ἦτο φρικτὸν, οἱ πόθοι αὐτοῦ τῆς ἀνορθώσεως οἱ μὴ δεχόμενοι ὅσα λογικῆς νὰ ἀποπρονοθῶν ἀπὸ τοὺς ψυχρῶς καί ἀργῶς ἐπιδιδύοντες τὴν ἀνορθώσαν καί νὰ χαρακτηρισθῶν ὡς φρενοπαθεῖαι. Καί τότε οἱ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ κατέλαβον τὰ ἀντιτορπιλλικά καί ἐκεἶ εἰς τὸ στεγνὸν τῆς Σαλαμῖνος τὸ ἐνδοξον ἐπανελήθη ναυμαχία Ἑλλήνων καθ' Ἑλλήνων. Τὸ κράτος τοῦ Νόμου ἐπρεπε νὰ ἐπιβλήθῃ καί ἐπεβλήθη, ἐκλαύσαντες ὅμως θέματα καί τὰ πλοῖα μας, πλοῖα δημοσιωγηθέντα ἐκ τοῦ ἰδρωτός τοῦ λαοῦ, ἄνω ἐπέστησαν βλάβας, μικρὰς εἰς τυχὸς.

Ἀνηρόν τὸ γεγονός. Ἀνηρόν τὸ ὅτι νέοι ἀξιωματικοὶ δυνάμει νὰ χρησιμοποιηθῶσι εἰς χρῆσιν τῆς Πατριδος περιστάσεις ἐλάθσαν. Ἀλλὰ θὰ ἦτο λυπηρότερον ἂν ἐνόπιον τοῦ Ἔθνους παρίστατο τὸ ναυτικὸν μας ἀποσυντεθειμένον, ἀπειθαρχητὸν, διηρημένον, ἐξουθενωμένη συνεπὸς δύναμις. Θὰ ἦτο τὸ κίνημα, ἂν δὲν κατεστῆλετο, ἡ ἀπελπισία βαρύνουσα τὴν ψυχὴν τοῦ Ἔθνους τὸ ὁποῖον τόσας ἐλπίδας στηρίζει εἰς τὸν Στόλον μας.

Θὰ μείνῃ ἡ καταστολὴ τοῦ κινήματος αὐτοῦ παράδειγμα ἐφαρμογῆς τοῦ Κράτους τοῦ Νόμου εἰς τὸ Βασιλεῖον τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ἄνομον. Καί ἡ τιμωρία, ἡ ἀσθηρὰ τιμωρία, τῶν προσημάτων θὰ ἐδραῖωσῃ τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ Ναυτικὸν δὲν παρελθῆκε, ὅτι εἶναι δύναμις εἰς ἣν δύναται νὰ βασιθεῖ τὸ Ἔθνος, ὅτι

πρέπει καί εἰς τὸ μέλλον ὁ Λαὸς νὰ τὸ ἀγαπᾷ καί τὸ συντρέχῃ ὅπως καί εἰς τὸ παρελθόν.

Τὰ γεγονότα τοῦ Ναυστάθμου προφανῶς ἐκλόνησαν τὴν πεποίθησιν τοῦ Ἔθνους ἐπὶ τὸν Στόλον, εἶδομεν δὲ τὸν Λαὸν — λυπηρόν ἀλλ' ἀληθές — νὰ ἀνοήτῃ νὰ συντρέξῃ τὸ Λαγεῖον.

Καί μόνον ἀσθηρὰ τιμωρία, δεικνύουσα θέλησιν ἐπαναφορᾶς τῆς τάξεως ἐν τῷ Ναυτικῷ, εἶναι τὸ μέσον νὰ ἐδραῖωθῇ ἡ πίστις τοῦ Λαοῦ ἐπ' αὐτό.

Εἶναι περίεργος ἡ ἀντίληψις τῶν στασιαστῶν, ἰδίως τοῦ ἀρχηγοῦ του, ὁ ὁποῖος ἐξελάμβανε τὰ πλοῖα τὰ διαταχθέντα νὰ καταστῆλουν τὴν στάσιν ὡς ἔθροικα.

— Παραδοθῆτε εἰς τὴν ἀντιτορπιλικὴν μοῖραν διέτασε διὰ σημάτων εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς θωρηκτικῆς μοῖρας κ. Ι. Μισοῦλην.

— Ἀνατινχθῆτε εἰς τὰς μάχης κατὰ τῆς ἐπεροχόμενης ἐξθωρικῆς μοῖρας!

— Βάλετε κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Εἰς μίαν στιγμὴν ἐξῆλθεως τοῦ παραλογισμοῦ τὰ θωρηκτὰ μετὰ τὴν γαλανόλευκον ἐφαίνοντο ἐξθωρὰ πλοῖα. Ἡ Πατρις ἦτο ἡ ἐχθρὰ. Ἡ Πατρις ἡ ὁποία τώρα πρέπει νὰ τοὺς χαρακτηρίσῃ ὡς ἐχθροῦς.

Τότε ἡ Πατρις, τοὺς ἀποστάτας αὐτοῦς, τοὺς ἐμυδροβόλησε.

Εἶναι δίκαιον, ἀφ' οὗ ἐθίξαμεν τὸ θέμα, νὰ ἐξάρομεν τὴν ἀιταπάτησιν τῶν ἀγανῶν ναυτῶν καί τῶν ἐπαξιωματικῶν.

Παρεούθησαν εἰς τὸ κίνημα ἀπατηθέντες, ἀλλ' ὅταν τὸ ἐνόησαν ἐξάνεστησαν.

Ἐν ἐπιροβόλων κατὰ τῶν θωρηκτῶν οἱ πυροβολητὰ ἐπαξιωματικοί. Καί οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ ὁποῖοι τὸ ἐνόησαν τοὺς ἠπέλιον. Χάρις εἰς τὴν ἀιταπάτησιν τῶν ἐπαξιωματικῶν αὐτῶν τὰ θωρηκτὰ μας δὲν ἐπέστησαν βλάβας σημαντικὰς.

Καί χρειάζεται ἐδῶ θεομὸς ἐπίσης ἕπανος εἰς τὸν μηχανικὸν κλάδον τοῦ στόλου. Εἰς τοὺς ἀξιωματικούς του καί τοὺς ἐπαξιωματικούς.

Μόλις διαταχθέντες οἱ μηχανικοὶ ἠτοῖμασαν τὰς μηχανὰς τῶν θωρηκτῶν εἰς διάστημα ἐλάχιστον, τόσον ὥστε νὰ εἰμφοῦν τὰ ἔπη τοῦ Νόμου πλοῖα νὰ κινητοποιηθῶν.

Ἀπητήθη πρὸς τοῦτο κόπος καί σίντονος ἐργασία καί ὁ μηχανικὸς κλάδος τὰ κατέβαλε.

Καί οἱ μηχανικοὶ τῶν στασιαστῶν πλοῶν καί αὐτοὶ συνέτειναν εἰς τὴν καταστολὴν τῆς στάσεως. Ἐοῦσαν τὰ πρῶτα, οὐδὲ ἐπῆκουον εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, διατάσσοντας διαφόρους ἐλγμούς κατὰ τῶν θωρηκτῶν.

Ἡ Πατρις ἐτίμησε τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐπὲρ τοῦ Νόμου δυνάμει καί τοὺς συνεργάτας του. Ἄς τιμωρῶμεν καί ἡμεῖς αὐτοὺς τοὺς ἀφανεῖς ἐργάτας.

Η ΕΝ ΕΠΙΤΑΝΗΣΩ, ΕΠΙ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ 1807-1814

**Π**ρώτη υπό των Γάλλων — των δημοκρατικών — κατάληψις της Επτανήσου διήρκεσεν από 16<sup>η</sup> Ιουνίου του 1797 μέχρι της 20 Φεβρουαρίου 1799. Έπειτα δυνάμει της συμβάσεως και συνθήκης των Ισχυρών των ημερών εκείνων, συνέστη το πρώτον ελεύθερον ελληνικόν Κράτος υπό το όνομα **Επτανήσος Πολιτεία**, με Επτανήσιον ηγεμόνα, από του 1800-1807.

Η πολιτεία αυτή ξροζοβολείτο, αλλά — δυνατωδ — συγχρόνως ο πολιτικός όριζων έθολούτο και έπρομηγνόντο διά την Επτανήσον μεταλλαγή καθεστώτος. Η Επτανήσος Γερουσία, Ναπολέοντος έχθρακάς πράξεις κατά του έμπορίου και της ναυτιλίας των Νήσων και είχε περιορισθή μόνον εις άμυντικά τωνα μέτρα, άπεφάσισε ήδη να προδθί εις καταφανεστέρας κατά της γαλλικής κυβερνήσεως έχθροπραξίας, όθεν άπέστειλε προς τους πρωτάνεις των Νήσων μας εγκύκλιον κατ' Απρίλιον μήνα του 1806, δι' ης άνηγγελεν αυτοίς ότι, ένεκα της έχθρακής συμπεριφοράς της γαλλικής αυτοκρατορικής κυβερνήσεως, παύει ή προκηρυχθείσα οδδετεοότης της Επτανήσου και διι χορηγοϋνται καταδρομικά άδεια του περι λειών νόμον προς τους Ιονίους πλοιοόχους, όπως συλλυμβάνωσι πάν πλοίον έμπορικόν φέρον γαλλικήν σημαίαν! Και κατά Ιούνιον, του ίδιου έτους, δημοσιεύει, ή μάλλον έλαβε το θάρος ή μικρά **Επτανήσος Πολιτεία**, να δημοσιεύση προκήρυξιν κατά του Μεγάλου Ναπολέοντος και ήπειρ της Ρωσσίας έλληγιστί και ιταλιστί! Φυσικά ή Επτανήσος εφορικού εις δεινάς περιστάσεις, κηρύττονσα τον πόλεμον έπισήμως κατά του Ναπολέοντος, καθ' έπαργόρην του Μοντενέγιου. Φυσικά άμέσως ύπέστη και τά εις τωιαύτην κατάστασην παρεπόμυνα άποια. Η Γερουσία, τη 6 Μαριου του 1807, έδημοσίευσε το σχέδιον της υπερασπίσεως των Νήσων έξ έικοσι και δικτώ άθωρων. Πανταγοϋ όργανός. Οι κάτοικοι όλοι εις τά όπλα, τά έμπορικά πλοία μας, των όποιων οι πλοίαχοι είχαν λάθει άδειαν καταδρομείων, έφερον άποτελέσματα καθ' άπεθραύειζον πλοίτη, αλλά, συγχρόνως, διέπραττον άδικίας!

Ενθ' εν Επτανήσω ένηγοϋντο κινήματα κατά της Τουρκίας, ενθ' έπεκράτει τρώμα και φόβος, ενθ' οι πλείστοι όνηροπόλον μεγάλα πράγματα και ή έλλάς είχε κρυφίσει τάς φηγάς πλείστον, ενθ' ή Επτανήσος Γερουσία ανέλυμβανε άνοικειαν εις μικρον Κράτος θέσιν άπέναντι της κραταιάς Γαλλίας, με αυτοκράτορα τον Μέγαν Ναπολέοντα, ενθ' ο φιλορωσισμός, τέλος, προώδενεν εν Επτανήσω, ο μέγας ήρωσ των χρόνων εκείνων, ο Ναπολέων, ήθραιύμενε. Χάρη των κρηφόρων όλων του μεγάλου τούτου Γαλάτου, συνομολογήθη, κατ' Ιούνιον του 1807, ή ειρήνη εν Τίλιστ, ένθα ύπεγράφη και ή Συνθήκη, δυνάμει της όποιας αι Νήσοι του Ιονίου έπτανήροχοντο υπό την γαλλικήν κυριαρχίαν. Και ούτω διεγράφη εκ των ευρωπαϊκών χρονίων, ή **πρώτη ανεξάρτητος Έλληνική Πολιτεία**, ζήσασα μόνον **επίτά έτη**. Τοιοϋτοϋόπως, οι Επτανήσιοι, από **πολεμίων** του Μεγάλου Ναπολέοντος, έγένοντο **υπήκοοι** αυτοϋ, δεδεμένοι όυσθεν του θριαμβευτικού άρματος αυτοϋ. Η Επτανήσος έγένετο γαλλική έπαρχία και έπεροβολικά όφελήθη, ένεκα της πατρικής διοικήσεως. Οι Γάλλοι έγένοντο παρ' ήμιν πρόξενοι πολλών άγαθών, ιδίως εν Κερκίρα. Έδωκαν ζώηρ εις τάς έπιστήμας, εις τά γράμματα και εις την γεωργίαν. Η κατάληψις των αυτοκρατορικόν γάλλων διήρκεσεν εις την Κερκίρα **επίτά έτη**, εις Λευκάδα **τρια** και εις την Ζάκυνθον, Κεφαλληνίαν, Ίθάκην και Κίθηρα **δύο**.

Τη έβδομη Αύγουστου άφίκετο εις την Κερκίρα μέροσ του γαλλικού στρατοϋ και τη δεκάτη τρίτη ο άρχιστρατήγοσ

<sup>1</sup> Προβλ. Ε. Δουντζη: *Della Repubblica Settinsulare. Bologna 1863 κερ. Ζ.* — Γ. Ε. Μανρογιάννη: *Ίστορία των Ιονίων Νήσων άρχομένην τφ 1797 και λήγουσα τφ 1815.* Αθήνα 1889 κερ. ΚΒ — ΚΓ. — Σπ. δε Βιάζη: *Ο πρώτος έθνικός μας στρατός και το πρώτον έθνικόν μας ναυτικόν 1800—1807* εν τη *Αθηναϊκή έφημερίδι «Το Κράτος»* Αρ. 449 — 457 του έτους 1906.

Berthier<sup>1</sup>. Τη 14 Αύγουστου, ή Επταν. Γερουσία έγνωστοποίησεν προς τους κατοίκους την έπελθοϋσαν μεταβολήν και δι' έτέρας αυτής προκηρύξεως, τη 23 Αύγουστου, άνηγγελλε την υπό του Γάλλου άρχιστρατήγου και Γεν. Κυβερνήτου της Κερκίρας και έξαρτομείων χωρών Καίσαροσ Berthier επιδοθεΐσαν αυτή, εν όνόματι του Αυτοκράτοροσ των Γάλλων και Βασιλέοσ της Γαλλίας Ναπολέοντοσ του Α' υπό χρονολογίαν πρώτης Σεπτεμβρίου Ε. Ν. προσωρινήν διοργάνωσιν, καθ' ήν, ή Επτανήσος Πολιτεία, περιελαμβάνετο εις την Γαλλικήν Αυτοκρατορίαν<sup>2</sup>. Η ένδοξοσ γαλλική σημαία άνεπιτάσθη έφ' όλων των ήμετέρων φρουρίων και πλοίων.

Η Επτανήσος Γερουσία, αν και έπαισεν έφεξής του να άντιστασείη τον τόπον, διότι ο Γενικός Διοικητής των Νήσων διόριζε και έπαινε τους Γερουσιαστές, αν και οδδεμία αυτών άπόφασις ήτο εκτελεσθή, ει μη έκνοϋντο υπό του αυτοκρατορικού πληρεξουσίου, ούχ ήτον, επιτροπευμένης της σύλητήσεως επί πάντων των ζητημάτων των άφοροϋντων τάς έσωτερικάς των Νήσων ύποθέσεις, έλάμβανε μεγαλυτέρα σπουδαιότητα και συμμετείχεν ίκανώς εις την κυβέρνησιν του τόπου. Άλλωσ τε ή συμπεριφορά των γαλλικόν άρχόντων εις τάς μετά της Γερουσίας σχέσεις τον, όπηρξε πάντοτε σχεδόν άδρόφρον, ει και ένεκα του αποκλεισμοϋ των ήμετέρων Νήσων υπό των Άγγλων, το έφαρμοσθεν υπό των Γάλλων διοικητικόν σύστημα προσελάμβανε όσημέραι χαρακτήρα και μορφήν στρατοκρατίας.

Μεταρρυθμίσασ ούτω τά της Γερουσίας ο αυτοκρατορικός έπίτροποσ, διόρισε εις άπάσας τάς νήσοσ τους διαχειριστάς της κυβερνήσεως μετά των άναγκαίων ύπαλλήλων προς διεξαγωγήν των τοπικόν έποθέσεων. Ωρισεν εις φράζα τους μισθοϋσ πάντων των ύπαλλήλων και άπηγόρευσεν **αυστηρώσ να λαμβάνη οϊανδήποτε άμοιβήν είτε δώρα παρ' ιδιωτών**.

Κατά το περι τούτου έκδοθεν διάταγμα έθεωρείτο παραβάτης του νόμου και πάσ πολιτης, όστισ πειθαναγκασθείς να προσφύη τωιαύτην άμοιβήν, δέν καθήγγελλε την έπιβληθείσαν αυτώ ζημίαν εις τον αυτοκρατορικόν έπίτροπον, άφ' έτέρου, ούδέις ύπάλληλοσ ήδύνάτο να παυθή άνεν άποζωόντοσ λόγου, μημνηνομείων εν τφ έγγραφω της παύσεώσ του.

Η Επτανήσος Γερουσία συγκροτηθείσα, ήρξισεν έπισήμως τάς συνεδριάσεις τη 2<sup>η</sup> Ιουνίου του 1808. Προέδροσ αυτής ήτο ο Κερκίραϊοσ έδατοϋίδης Έμμανουήλ Θεοτόκης, άνηρ λόγιος, συγγραφεύς άξιολόγου ποιημάτων, ρεάτης, φιλοσοφιστοσ και πατριώτησ. Ο Μέγας Ναπολέων τον έτιμησεν άπονέμων αυτώ τον τίτλον του Βαρόνου και έκόσμησε το στήθοσ του διά παρασήμων, επί άγγλικής προστάσις όμοσ, άποδεδόχη, δυνατωδ, άθρα τινά του Επτανήσος Συντάγματοσ του 1817, όχι φιλελεύθερα, και διά τούτο ή ιστορία τον επικρίνει άυστηρώσ διά την προΰν ταύτην. Σημειωτέον ότι οι Επτανήσιοι Γερουσιασται είχαν λάθη φήγωσαν άληθή, τίς να φανή ο μάλλον άφωσιωμένοσ προς τον Μέγαν Ναπολέοντα.

Η Επτανήσος Γερουσία, ή όποία είχε ψηφίσει την άνέγερσιν του άνδριάντοσ του αυτοκράτοροσ της Ρωσσίας επί **Επτανήσου Πολιτείας** και δέν άνηγόρθη, ούτω και τώρα παρεδέχηθι όμοθυμωσ την πρότασιν του γερουσιαστοϋ Μεταξά, περι άνεγέρσεως προτομής του Ναπολέοντοσ με ελληνικήν έπιγραφήν, τάδε λέγονσα: **Τφ Ναπολέοντι νικητή ειρηνοποΐφ και νομοθέτη οι των Ιονίων Νήσων λαοι αυτοϋ εύγνωμονούντες**. Αιτάζε συγχρόνως, ή Γερουσία, να δοθί ή έργασία εις τον διάσημον γλύπτην Κανόβαν και επί τφ σκοπφ τούτω έστάλη εις Γαλλίαν ο νεώδοσ Κερκίραϊοσ γλύπτης Παύλοσ Προσαλέντης<sup>3</sup>. Έξετελέσθη ή προτομή αυτή όπως στηθή, κατά το ήμνημα, εν τη αίθούση των συνεδριάσεων της Γερουσίας. Άγνωστον όμοσ τί άπέγεινε μετά ταϋτα και όποία ή τύχη της.

<sup>1</sup> Έπειτα συνέχεια] ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

<sup>2</sup> Περί Νικολάου Αρλιώτη 1731—1812 και των χειρογράφων αυτοϋ. Κερκίρα 1873 σελ. 105.

<sup>3</sup> Le tre Costituzioni 1800, 1803, 1817 delle sette isole Ionie. Corfu 1814 σ. 122.

<sup>4</sup> Γ. Μανρογιάννη: *Ίστορία των Ιονίων Νήσων κτλ. Β'* σελ. 198, 228.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΟΤΣΑΡΗ



Τ' ακούει ή μαύρη γής, τρεΐς χρόνους δέν χορταΐζει, τ' ακούει τά βουνά κι' εκείνα ραΐστηκαν, τ' ακούει ο ούρανοσ, κι' εκείνοσ δέν σταλαΐζει — ο Μάρκοσ έσοκτώθηκε και σκότωσε και χιλίους.

Διά τον θάνατον του Μάρκου Βότσαρη άληθινά έθροήνησεν ή Έλλάσ όλη.

Ήτον ο προστρέχων όπου ενιδύνευεν ή Επανάστασις. Όταν δέν έμειναν καθ' όλην την Ήπειρον παρ ά μόνον οι Σουλιώται προκινδυνεύοντεσ και ο Μανροκοδάτοσ άπεφάσισε την ύπερ αυτών έξαστρατείαν επέχρησαν εις το πλευρόν του οι φιλοκινδυνώτεροι των έπαναστατών. Ο γενναίοσ Κολοκοτρώνησ, ο Γατράκοσ, ο Κυριακοϋλής Μανρομυζήλησ, οι Φιλέλληνεσ και ο Βότσαρησ, όστισ έστάλη εις την Ήπειρον διά των Πέντε Πηγαδιών. Έπανελημμένα αι άτυχία τότε. Ο Μανρομυζήλησ έπεσεν εις Φανάρι και ο Βότσαρησ ενθρον τά Πέντε Πηγάδια κατελημμένα και βλέπων έναντον άπειλούμενον εκ των νότων από σόμα 2.000 έχθρων δέν ήδυνήθη να προχωρήση. Ήθέλησε να έξαστρέψη εις Πέτα άλλ' ο έχθροσ τον προσέβαλε. Τρομερά



Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΒΟΤΣΑΡΗ [Φωτοτ. Β. Παπαγιαννοπούλου]

Έπειτα όταν ή Επανάστασις δέν ειχε εις την Δυτικήν Έλλάδα παρ ά το Μεσολόγγι και έσυνθηκολόγησαν οι Ισχυροτάτοι των άρματοϋλων της Αιτωλίας και της Ακαρνανίας, ο Βότσαρησ μετά του Μανροκοδάτου έσπεισαν να διοργανώσουν την άμυναν. Ο Όμηρ Βρωνίησ μετά ένδεκα χιλιάδων άνδρων καθήροτο την κοιλάδα του Μεσολογγίου μέσα εις το όποιον ο Μανροκοδάτοσ με τον Βότσαρη δέν ειχον κατορθώση να συγκεντρώσουν πλέον των έξακοσίων άνδρων. Ο περιβόλοσ της πόλεωσ άτήτη επταπλασίους τουλάχιστον προμάχοσ, επί δε των τεχνόν δέν ευρίσκοντο ειμή δέκα τέσσαρα παλαιά πυροβόλα, οδδ έπηρχον τροφαι και πολεμοφόδια ικανά ν' άρκέσουν δι' ένα μήνα. Και τότε εις την άτελεισίαν οι δύο προασπισται του Μεσολογγίου έκήρυξαν, ότι δέν φεύγον ενόσφ εις και μόνον άνηρ είναι πρόθυμοσ με τους πολιορκητάσ και όταν πλέον, έλθουσιν έπικουριών, τους εκάλεσαν «να έλθουν να πάρουν το Μεσολόγγι» ούτοι δέν ήδύναντο να το πράξουν. Ο Βρωνίησ επένησε να προσβάλη το Μεσολόγγιον την νύκτα των Χριστουγέννων καθ' ήν στιγμήν οι πολιορκούμενοι θα εκκλησιάζοντο. Κτυποϋν οι κώδονεσ των εκκλησιών, αλλά διά να καλέσουν τους πιστοϋσ της Πατριδοσ εις τάς επάλξεις. Το σχέδιον του Όμηρ ειχεν άναργελλή εις τους Χριστιανούς οι όποιοι άφίχαν τα άλβανικά τάγματα να προχωρήσουν μέχρι βολής πιστολιου και έπειτα τά ένδεκά-

τισαν διά σφοδρού πυρόσ. Η πολιορκία έπειτα από όλίγασ ήμέρασ έλιετο. Άς έλθωμεν τώρα εις το 1823.

Μετά την καταστροφήν του Αράμαλη διατάχθησαν δύο στρατοι να διεκπεραιωθύν εις την Πελοπόννησον, ο μεν εξ Ήπειρου, ο δε εκ Θεσσαλίας και άρου ενωθύν παρ ά την Ναύστατον να άποβασθώσαν εις Πάτρασ. Και ο μεν εις των στρατών ένεκα της όαθυμίας του άρχηγού τον επέστρεψεν άπρακτοσ εις την Λαμίαν, ο άλλοσ όμοσ, διοικούμενοσ από τους Μουσταήν πασάν της Σκόδρασ, κατελθόντα εκείθεν μετά 8.000 γενναίων Μιροδιτών και Γκέζηροδ και τον Όμηρ Βρωνίην τον Ίωαννίνον μετά 4.000 άνδρων έπολέμησεσ γενναίωσ. Ο πρώτοσ διελθόν τά Άγραφα κατέλαβε διά της έμπροσθοφυλακήσ του το Καρπενησί, τρομερόν έπισειον κίνδυνον, έναντιον του όποιου ίδου άντιτασσομένοσ και πάλιν ο Μάρκοσ. Συνεννοείται με όλίγοσ Αιτωλοϋσ και Άκαρνανάσ να προσβάλουν τον έχθρον, αυτόσ μεν με τους Σουλιώτασ του εκ της πεδιάδοσ, οι άλλοι δε εκ των όρέων.

Οι σύμμαχοι του Μάρκου δέν κατήλθον έξαιρουμένον όλίγων τινών υπό τον Τσαβέλλαν. Ο ήρωσ έπρεπε να διάσση. Άπέναντι του ήσαν χιλιάδεσ οι έχθροι και αυτόσ, εκτόσ του ότι ειχεν όλίγοσ άνδρασ, έβλε-

πεν έναντον έγκαταλιμανόμενον. Άλλά ή ψυχή του Μάρκου Βότσαρη δέν έγνώρισε ποτέ την άτολίμιαν. Άπεφάσισε να έπιτεθί κατά του έχθροϋ νύκτα. Το σχέδιον άνεκοινώθη εις τους συντρόφοσ του οι όποιοι έμπνεόμενοι από την γενναίοτητα του άρχηγού τον το έδέχθησαν. Ο Άνδροϋτοσσ εφχεν υπό τάσ διαταγάσ του τριακοσίουσ πενηνκοντα άνδρασ. Η έπίθεσις ήρξισε λυσσαλέα. Έρημα ο Βότσαρησ και έσπειρε τον θάνατον και γύρω οι γενναίοι του μαχηταί έξολόθησαν. Οι έχθροι αίφρηδίωσ καταληφθέντεσ εις το σκότοσ ένόμισαν ότι επέπεσαν έναντιον των χιλιάδεσ. Έκβάλλοντα εκ των χαρακομάτων και μόνον μία μάνδρα έμεινε με Σκοδρινούς, εις την όποιαν ειχε στήσει την σπηνήν του ο Τζελαλεδίν μπέτησ, άρχηγόσ της έμπροσθοφυλακήσ. Ο Μάρκοσ ήτο πληγωμένοσ εις την δεξιάν βουβώνα, έδραμεν όμοσ προς την μάνδρα και άναρρηχθείσ εις το τείχοσ κατώπτευσε πώσ ήτο δυνατόν να εισέλθη. Οι Σκοδρινοι άμα ιδόντεσ την κεφαλήν του τρομεροϋ έχθροϋ έπυροβόλησαν και ο Μάρκοσ έπεσε νεκρόσ. Οι συναθληταί του λαβόντεσ το σώμα του άπλήθον χωρις να τολήμησιν κανείσ να προσβάλη την ύποχώρησιν. Έκεινήν την νύκτα οι Σκοδρινοι άπόλεσαν όκτακοσίουσ άνδρασ. Άλλά ή Έλλάσ άπόλεσεν ένα τον άριστον της προμάχων και εκλάσεσ πιερα διά την άπόλειαν.

Τ' ακούει ή μαύρη γής τρεΐς χρόνους δέν χορταΐζει...





### Ο ΑΝΤΡΕΙΩΜΕΝΟΣ

**Ε**γενήθη — διηγείται ἡ κροῦδια — εἷς ἕνα τόπον ἕνα παιδί διαφορευτικό ἀπὸ τὰ ἄλλα. Αὐτὸ τὸ παιδί εἶχε μιὰ οὐρίτσα. Ἐνα παιδί μὲ οὐρίτσα εἶνε περίεργο πράγμα. Μιὰ γρηὶὰ τοῦ τόπου εἶπε: Θὰ γείνη ἀντρειωμένος! Καὶ ἀπὸ τότε τὸ παιδί τὸ ἔλεγον ὁ ἀντρειωμένος». Τὰ ἄλλα τὰ παιδιὰ δὲν τὸν ἐπιλοιάζαν ἀπὸ φόβο. Οὔτε ἔπαιζαν μαζί του, οὔτε ἐμάλωσαν νὰ ἰδοῦν ἂν εἶναι ἀντρειωμένος ἢ ὄχι. Καὶ εἶτα ἐμεγάλωσε ἡσυχος ὁ ἀντρειωμένος μὲ τὴν ἰδέαν τῶν ἄλλων πὼς ἡ οὐρίτσα του ἦταν θεῖο σημάδι. Ἐπειτα ἀπὸ καιρὸ, ὅταν εἶδεν ὁ ἄντρειωμένος πὼς στὸν τόπο του δὲν μπορούσε νὰ ζήσει γιατί κανεὶς δὲν τὸν ἐπιλοιάζε, ἔφυγε νὰ πάη σ' ἄλλον τόπο.

Ἐκεῖ κάποιος τὸν ἔβαλε νὰ κοιμᾶται στὸν ἀγροῦδιὰ του ἀλλὰ ὅταν ἔμαθε καὶ αὐτὸς πὼς ἦτον ὁ ἄντρειωμένος ἐφοβήθηκε καὶ ἐκίβηθη νὰ τὸν σκοτώσῃ. Συνεννοήθη λοιπὸν μὲ τὰ παιδιὰ του νὰ κατεβῶν τὴν νύκτα στὸν ἀγροῦδιὰ καὶ νὰ οἷζον μεγάλας πέτρες ἐπάνω στὸν ἄντρειωμένο καθὼς θὰ ἐκοιμώτο.

Ἄμα θέλει ἡ τύχη νὰ σὲ κἀνὴ σπονδαῖο θὰ σὲ κἀνὴ. Ὁ ἄντρειωμένος ἄκουσε τὸ σχέδιο, ἔβγαλε τὰ ροῦχά του, τὰ ἐγέμισε ἄχρῳ καὶ τὰ ἔφραξε στὸν τόπο τοῦ κοιμώτοιν κάθε βράδι. Αὐτὸς ἐπῆγε καὶ κρύφτηκε σὲ μιὰ τρύπα τοῦ ἀγροῦδιὰ. Τὴν νύκτα ὁ χωριάτης μὲ τὰ παιδιὰ του κατεβαίνον, οἶζον μεγάλας πέτρες ἐπάνω στὸν ἀγροῦδιὸν ἄντρειωμένο καὶ φεύγον.

Τὸ πρωὶ νὰ σου ὁ ἄντρειωμένος!

Τοῦθον τὰ μάτια τους οἱ χωριῖτες καὶ κἀνον τὸ σταυρὸ οὐς. Μαῦρος φόβος τοὺς ἔκοψε.

— Μωρέ! Κοτζιμ' πέτρες καὶ νὰ μὴ τὸν σκοτώσουν!

Πάει ἕνας καὶ τὸν ρωτᾷτε δειλὰ δειλὰ.

— Πὼς ἐτέρασε τὴν νύκτα, ἄντρειωμένε; Κοιμήθηκε καλά;

— Καλά, λέει ἐκεῖνος, ἀλλὰ κἀνὴ φύλλοι μὲ ἐπέριάζαν.

Ἡ πέτρες τοῦ φάνηκαν φύλλοι! Μέρας εἶσαι, Κόριε! Πωπὼ τί ἀντρειωμένος εἶνε!

Τὸν ἐτάζαν τὸν ἄντρειωμένο καὶ τὸν φοβοῦνταν καὶ ἡ οὐρίτσα του τὸν εἶχε κἀνὴ μέγαν καὶ πολὺν.

Νὰ σὰς πὼς ὁμοῦ; Καλὸ εἶναι νὰ σὲ νομιζοῦν μεγάλο, μὰ καὶ σὲ κἀνὴ πρέπει νὰ εἶσαι. Ὁ καυμένος ὁ ἄντρειωμένος δὲν εἶχε οὔτε τὴν παρομοιὴν δύναμι καὶ ἐνόμιζε πὼς μὲ τὴν οὐρίτσα του καὶ τὸ ὄνομα ποὺ ἔβγαλε θὰ ἐξόσσε ὅλην τὴν ζωὴν μὲ σαγάτι. Μιὰ μέρα ὁ χωριάτης ποὺ τὸν ἐτάζε τοῦ εἶπε νὰ πάη νὰ φέσῃ ξύλα. Βέβαια ἔπρεπε νὰ φέσῃ πολλὰ ξύλα ὁ ἄντρειωμένος. Μὰ ἔλα ποῦ δὲν μπορούσε νὰ φέσῃ οὔτε ὅσα

θὰ ἔφερον ὁ τελευταῖος χωριάτης; Ὁ ἄντρειωμένος εἶχε ζήσῃ μὲ τὸ ὄνομα του καὶ δὲν εἶχε δύναμι οὔτε ἕνα δεμάτι ξύλα νὰ φέσῃ. Ἄλλ' αὐτὸς ἐπῆγε ἕνα μακρὸ, πολὺ μακρὸ σχοινὶ καὶ ἐπῆγε σὸ δάσος καὶ ξαπλώθηκε. Περιμένει ὁ χωριάτης, περιμένει. Ἐχασε τὴν ἐπομονή του. Πάει σὸ δάσος.

— Ἐ! ἄντρειωμένε, ἔκοψες ξύλα;

— Τώρα θὰ ἰδῆς.

Καὶ πᾶνει μὲ τὸ σχοινὶ ὁ ἄντρειωμένος νὰ δέσῃ διὰ τὰ δένδρα τοῦ δάσους.

— Τί κάνεις ἐκεῖ;

— Νά! Θὰ δέσω ὅλο τὰ δάσος, θὰ τὸ τραβήξω καὶ θὰ τὸ φέρω μιὰ καλὴν σὸν χωριὸ!

— Μὴ γὰρ τὸ Θεό! φωνάζει ὁ χωριάτης. Θὰ μᾶς σκοτώσουν. Ἀπὸ ποῦ θὰ παίρνουν οἱ ἄλλοι ξύλα;

— Δὲν ξέρω. Ἄφησέ με!

Μὲ χίμα παρακάμια τὸν ἔπεισε τὸν ἄντρειωμένο ὁ χωριάτης ν' ἀφήσῃ τὸ δάσος στὴ θέσι του καὶ μισοθηλωμένος ὁ ἄντρειωμένος ἐγύρισε σὸν χωριὸ.

Μιὰ ἄλλη μέρα τοῦ εἶπαν τοῦ ἄντρειωμένου νὰ πάη νὰ φέσῃ νερό. Ἐπῆγε σὸν πηγάδι ὁ ἄντρειωμένος, μὰ ποῦ νὰ γυρίσῃ! Πάει πάλιν ὁ χωριάτης καὶ τὸν εἶδε νὰ δέη τὸ πηγάδι μὲ τὸ σχοινὶ του.

— Τί κάνεις ἐκεῖ;

— Νά! Θὰ δέσω τὸ πηγάδι, θὰ τὸ ξεροζῶσω νὰ τὸ φέρω σὸν χωριὸ μιὰ καλὴν!

— Μὴ, γὰρ τὸ Θεό! φωνάζει ὁ χωριάτης. Θὰ μᾶς σκοτώσουν. Στὸ χωριὸ πλεὰ ἔκανε ὅτι ἤθελε ὁ ἄντρειωμένος. Ἄντρειωμένος! σοῦ λέει ὁ ἄλλος, ποῦ ἤθελε νὰ κονβαλίση ὅλο τὸ δάσος καὶ δὲν τὸν ἄφρασαν καὶ ὅλο τὸ πηγάδι καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ τ' ἀφήσῃ στὴ θέσι του.

Μιὰ μέρα ὁμοῦ ἕνα χωριατόπουλο ἀπὸ ἄλλο χωριὸ ποῦ δὲν εἶχε τὸν ἄντρειωμένο τοῦ εἶπε νὰ παραμερίσῃ. Ὁ ἄντρειωμένος οὐκ ἐβόησε ἂν πρέπη νὰ τὸν πᾶσῃ νὰ τὸν πετάξῃ εἰς τὸ χωριὸ του νὰ πᾶσῃ στὸς δικούς του ὅσων σάπιο μῆλο.

Τὸ χωριατόπουλο ἐφώναζε, ἔβρισε τὸν ἄντρειωμένο καὶ ἐπὶ τέλους τὸν πᾶνει καὶ νὰ καὶ τούτη, νὰ καὶ κείνη, ποῦ σὲ πονεῖ καὶ ποῦ σὲ σφάζει.

Ἐγέλασε ὅλος ὁ κόσμος μὲ τὸν ἄντρειωμένο.

Θέλει νὰ ἐπῆ τὸ παραμῦθι πὼς καλὸ εἶναι καὶ τὸ ὄνομα μὰ πρέπει νὰ ἀξίξῃ κανεὶς κ' ἄλλας γιατί εἶνε κίνδυνος νὰ γίνῃ περιέγελος

### Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ, ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

**Τ**ὴν ἔγγραφον παράδοσιν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Παντοκράτορος, ἢ ἐν προηγουμένῳ τεύχει τῆς «Ἐικονογραφημένης» ἐπεσκέψθημεν, παραθέτομεν σήμερον φῶδε. Κατὰ τινὰ σημείωσιν, εἰς δημόδιον — τῆς ἐποχῆς ἐκείνης — γλώσσῃ γραφένῃσιν τῷ 1821 ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Σπυρίδωνος Χοντρογιάννη, ἐφοσκομένην δὲ εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Νικολάου Κομπογιάννη ἢ Χοντρογιάννη, καὶ κατὰ τινὰ ἐπίσης δὴλωσιν πρωτοπαπάδων, ἱερέων καὶ ἐτέρων, γενομένην κατὰ τὴν 15 Μαΐου 1689 καὶ ἐφοσκομένην εἰς τὰς πράξεις τοῦ συμβολαιογράφου Ζαφειρίου Προβάτα, εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνεται καὶ δὴλωσις τοῦ ζωγράφου Ἰωάννου Τζήλου, μαρτυροῦσα τὸ ἔτος τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ εἰρημένου ναοῦ, ἢ οἰκοδόμησις τοῦτον ἀφ' αὐτῆς εἰς τὴν ἐξῆς αἰτίαν:

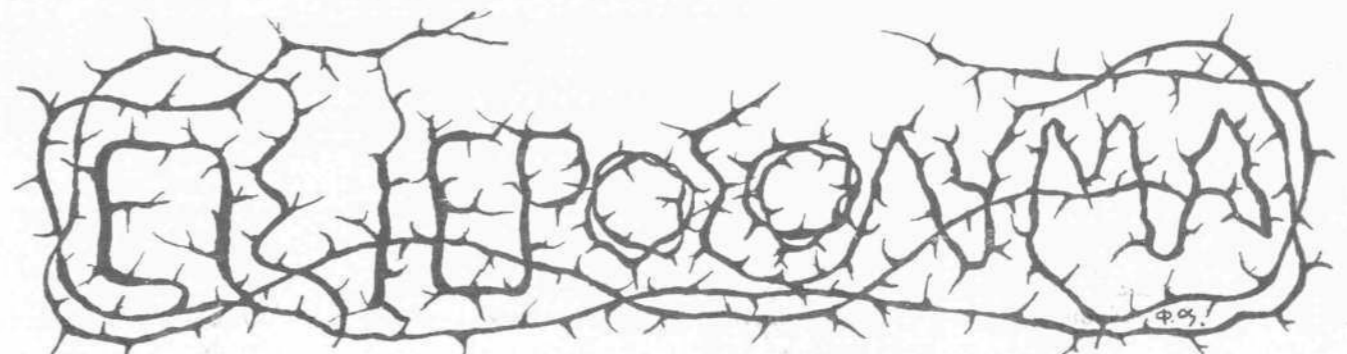
Σελλάρης τις, πλούσιος ἐκ κώμης Σουκρακίου, χωρικός, εἶχε ποιμένα καὶ δύο ποιμένας αὐτῶν βλάζους ἐξ Ἡλείου, οἱ ὁποῖοι διενεχθέντες εἰς τινὰ θέσιν Καλιτώνια καλονομένην, ἀπέναντι τῆς ὁποίας κεῖται τὸ βουνὸν τοῦ Παντοκράτορος. Οἱ ποιμένες οὗτοι ἐβλέπον καθ' ἐκάστην νύκτα ἀνοιγμένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ κατερχόμενον ἀπ' αὐτῶν φῶς, ὅπερ καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἔμενεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, περὶ δὲ τὴν γαστριαν ἐξήφτανίζετο. Οἱ ποιμένες, βλέποντες ὅτι τὸ φῶς ἐκεῖνο ἐνεφανίζετο καθ' ἐκάστην νύκτα καὶ ἔμενεν ἐπὶ μακρόν, καὶ ἐν μέσῳ ἔτι χειμῶνι, ἐνόησαν ὅτι δὲν ἦτο κοινὸν φῶς, ἀλλὰ θεῖον. Ταῦτα ἀνήγγειλαν εἰς τὸν Σελλάρον, (ἢ οἰκο-

γένεια τοῦ ὁποῖου ἐσώζετο ἐν Σουκρακίῳ μέχρι τοῦ 1690) ὅστις, παραλαβὸν τοὺς ποιμένας καὶ ἐτέρους ἐμπιστοὺς, τοὺς ὁποῖους καθ' ὁδὸν συνήρησε, μετέβη εἰς τὴν θέσιν Καλιτώνια καὶ κατὰ τὴν ὑποδειχθεῖσαν αὐτῷ ὥραν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ φωτός, ἵνα ἴδῃ τὰ γενόμενα.

Κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ὑπὸ τῶν ποιμένων ὥραν, τὸ φῶς ἐνεφανίσθη καὶ ἐφότισε τὸ βουνόν, τὸ ὁποῖον διηγάσαν. Ὁ Σελλάρης, ἵνα ἐπὶ μᾶλλον πισθῇ περὶ τῆς καθ' ἐκάστην νύκτα ἐμφανίσεως τοῦ φωτός, ἔπρην εἰς ὁ εὐρίσκειο σημεῖον ἐν δόρῳ, ἵνα ἐπανερχόμενος ἐπανεύρῃ τὴν θέσιν, ἀφ' ἧς τὸ φῶς ἐφάνετο, ἐπανεβλῶν δὲ πολλὰκις εἶδε τὸ φῶς ἐμφανιζόμενον καὶ διαγράφον τὸ βουνόν.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Σελλάρης, πεπεισμένος ἤδη περὶ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ φωτός, παρέλαβε τοὺς ποιμένας καὶ ἐτέρους καὶ ἀνήλθον ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, ὅπου νῦν ὁ ναός, καὶ ἐκεῖ εἶδε πλάκα λιθίνην φέρουσαν χαραγμένην τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: «Ἐδὼ ὅπου ἐφορέθηκα νὰ ἤθελε γενῆ ἐκκλησία τῆς Μεταμορφώσεως καὶ εἰς μίαν ἡμέραν νὰ γένῃ καὶ νὰ λειτουργηθῇ, καὶ ὁ ἱερεὺς ὁποῦ νὰ λειτουργήσῃ θέλει ἔλθῃ πρὸς ἐμένα καὶ θέλει τοῦ εἶναι συγχωρημένος αἰ ἀμαρτίας του». Καὶ μετὰ τὴν εἴσοδον τῆς εἰκόνης ταύτης ἔκοδομένη ἐν μῆ ἡμέρᾳ ὁ ἐν λόγῳ ναός, ὅστις ἀπὸ μικροῦ (ἡμερησίας οἰκοδομῆς) μετετόπη βαθμηδὸν εἰς ἀρκούντως μέγαν, ὅσος καὶ σήμερον φαίνεται.

N. G. M.



### Ἡ 14 Σεπτεμβρίου.

**Ο** διατρέχον τὰς ἱστορικές σελίδας τοῦ πολυκιμάντου βίου τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας ἵσταται μετὰ σεβασμοῦ πρὸ τοῦ μεγάλου ἀναστήματος τοῦ ἠρωϊκωτέρου τῶν αὐτοκρατόρων αὐτῆς Ἡρακλείου, ὅστις ἐν τῷ παραδόξῳ καὶ ἀνομίῳ αὐτοῦ χαρακτήρῳ, οὐ μόνον ἐνθουμῆσαι ἡμῖν, κατὰ τοὺς διαφηφόρους ἔναντι τῶν Περσῶν πολέμους, τὴν λαμπρότητάν ἐν τῇ ἡμετέρῳ ἱστορίᾳ προσοπιστότητα, τὸν Μ. Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ παρίσταται καὶ ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός, ἵνα ἐν κρισιμωτάτῃ στιγμῇ φανῇ σωτὴρ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ, ἐκ τῆς τύχης τῶν ὁποῖων ἐξηστᾶτο πολὺ ὁ νεώτερος εὐρωπαϊκὸς πολιτισμός. Τῆς μεγα-

Ἐκτοτε ἡ 14 Σεπτεμβρίου κατέστη ὑπερόλαμπρος ἐθνικοθρησκευτικῆς πανήγυρις πανταχοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐορταζομένη, ἰδίᾳ ὁμοῦ ἐτάκτως μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τῆς μητρὸς τῶν Ἑκκλησιῶν Σιωνιτικῆς δι' ἐπιβλητικῆς καὶ λαμπρῆς Παρρησίας.

Ὅθεν πρὸς πληρεστέραν ἐπιμερίαν τῆς παρουσίας εἰκόνας ἀναγκαῖα καὶ πρὸς τὸ ἔργον τῆς «Ἐικονογραφημένης» σύμφορος μοῖ φαίνεται σύντομος περιγραφή τῆς ἐξ Ἰσου πρὸς τὰς λοιπὰς Παρρησίας μεγαλοπρεπῶς ταύτης ἐθνικοθρησκευτικῆς ἐορτῆς, ἧς τὴν σκιαγραφεῖαν ἐνταῦθα καὶ ἐπιχειροῦ. Πρὸ παντὸς δέον νὰ γνωρίζωσιν οἱ ἀναγνώσταί τῆς «Ἐικονογραφημένης» ὅτι μόνον δι' ἀτομικῆς ἀντιλήψεως δύναται νὰ ληφθῇ



Η ΜΕΓΑΛΗ ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΕΙΣ ΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

τελεία παράστασις τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ συναίσθηματος ἐπιβλητικότητος τῶν ἐκλάμπρων ὁσῶν καὶ ἰδιορρυθμῶν τούτων τελετῶν τῶν καλουμένων Παρρησιῶν, ἐν αἷς συμμετεχεῖ ἅπαν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις μοναχικὸν τῶν Ἁγιοταφικῶν τάγμα, προεξάρχοντος σχεδὸν πάντοτε τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἐκκλησίας Σιών.

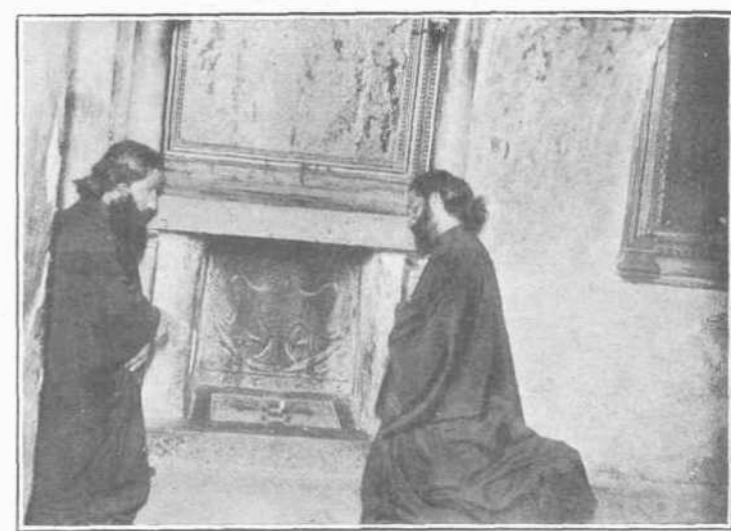
Ἡ διατάξις τῶν εὐαριθμῶν τούτων θρησκευτικῶν πομπῶν διαρῆται εἰς ἐσωτερικὴν τελευμένην μ.μ. τῆς παραμονῆς καὶ εἰς προσηνὴ διαρκούσαν περίπου μέχρι τῆς ἐνδεκάτης ὥρας π.μ. Κατὰ τὴν τούτων διάρκειαν ἔκτακτος κινήσεως ἐν τῇ δόξῃ τῶν Πατριαρχείων καὶ τῇ Ἁγίᾳ Ἀδύῃ καὶ ἄπειρος συγκροτῆς πλήθος προσωνητέων καὶ τῶν ἐν τῷ εὐρυχώρῳ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως προσδιδόντων ἰδιαιτέραν ὄλως αἰγλήν εἰς τὰς πομπώδεις ταύτας ἱεροτελεστίας.

Τὴν ἀφιετηρίαν τῶν Παρρησιῶν ἀποτελεῖ ἡ τῆς ὑπόσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Τῇ 14ῃ Σεπτεμβρίου τὸ πάλαι οἱ προσωνηταί περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο καὶ διαπλέοντες τὴν Μεσόγειον μὲ ἱστοφόρα ἵνα ἀνέλθωσιν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους τῆς Σιών καὶ πανηγυρίσωσι μόνον αὐτήν, μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὁποίας καὶ ἀνερχόρον.

Κατ' αὐτήν, ὡς καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς Παρρησίας ἡ θρησκευτικὴ πομπὴ ἐκτελεῖται ἐκ τῶν Πατριαρχείων, τοῦ Μ. Πατριάρχου κεκοσμημένον διὰ παρασήμων καὶ ταινιῶν, κατέχοντες τὸ κέντρον καὶ ἔχοντες ἐκατέρωθεν μὲν εἰς μακρὰς σειρὰς, στιχίδον βαίνοντας, τοὺς ἡγουμένους τῶν



ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΖΩΟΠΟΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ



ΦΥΛΑΧΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΕΛΙΠΘΟΥΜΗΞΕΝ Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ

(Ἴδε συνέχθειαν σελ. 188)



ΘΡΑΥΣΜΑ ΟΒΙΔΟΣ ΤΩΝ ΉΡΑΡΩΝ, ΤΩΝ 27 ΕΚ. ΕΥΡΕΘΕΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ

Ο ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ



Η ΉΔΑΡΑ, ΜΕ ΤΗΝ ΣΗΜΑΙΑΝ ΤΗΣ ΜΕΣΙΣΤΙΟΝ ΚΗΔΕΥΕΙ ΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΝΑΥΜΑΧΙΑΣ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ



ΤΟ ΡΗΓΜΑ ΤΗΣ ΟΒΙΔΟΣ ΤΩΝ ΉΡΑΡΩΝ, ΤΩΝ 27 ΕΚ. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΕΩΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ

Η ΘΛΙΒΕΡΑ ΑΠΟΣΤΑΣΙΑ  
ΤΟΥ ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΥ  
16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1909

Φωτογραφία ληφθεῖσα ἐπὶ τοῦ πολυτιμοῦ συνεργάτου μας ἐρασιτέχνου κ. Ν. Πιλαρίου.

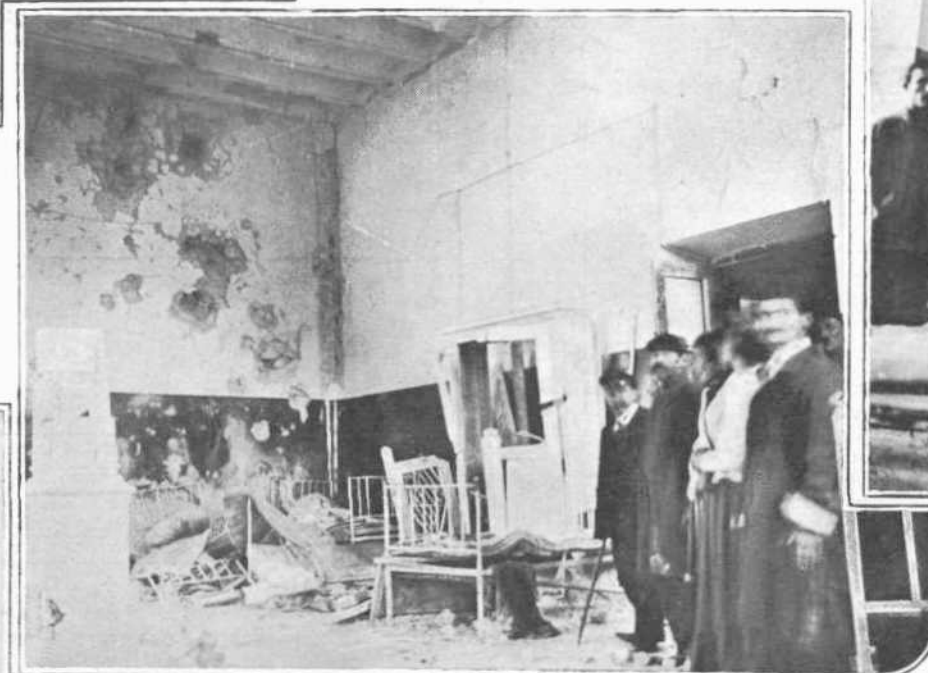


Η ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΟΥ 1909 Μ. Χ.

[Ἡ μόνη ληφθεῖσα φωτογραφία ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου ἐρασιτέχνου κ. Shirley Atchley].



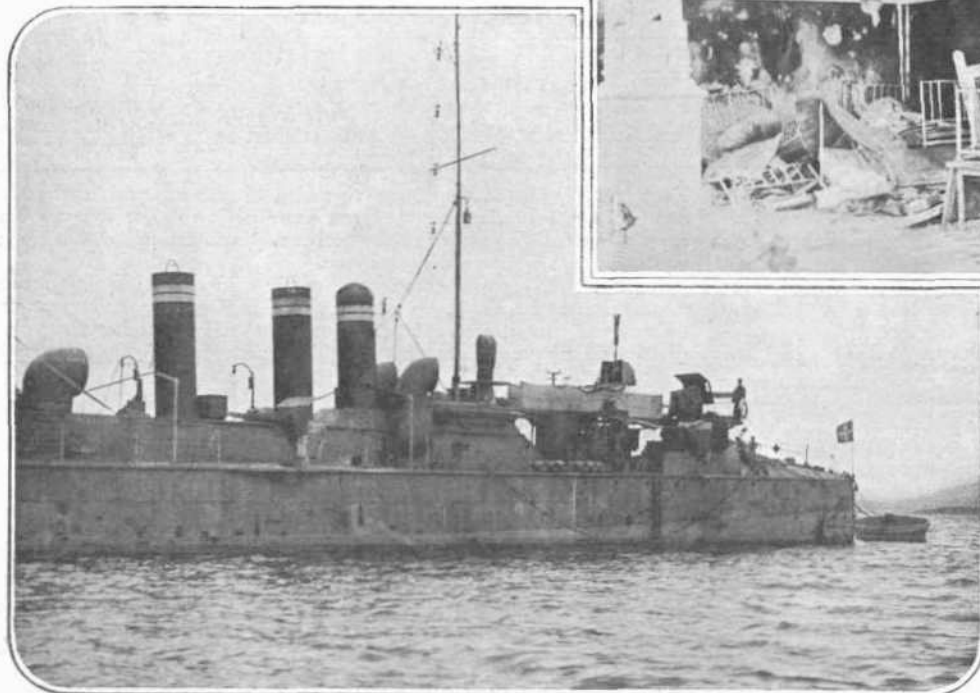
ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙΤΟΡΠΙΛΛΙΚΟΥ ΉΣΦΕΝΔΟΝΗ, ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΤΙΓΜΗΝ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΧΘΡΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ



ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ Η ΟΒΙΣ ΤΩΝ 27 ΕΚ.



ΤΟ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ ΣΠΕΥΔΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΗ ΤΑΣ ΑΚΤΑΣ ΤΟΥ ΣΤΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ



ΤΟ ΑΝΤΙΤΟΡΠΙΛΛΙΚΟΝ ΉΣΦΕΝΔΟΝΗ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΝΑΥΜΑΧΙΑΝ ΙΣΤΩΘΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΠΝΟΣΟΧΟΥ ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΡΗΓΜΑ ΤΗΣ ΟΒΙΔΟΣ



ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΝ ΤΟΥ ΣΤΡ. ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΔΙΕΒΙΒΑΖΕ ΔΙΑΤΑΓΑΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΑΤΑΣ

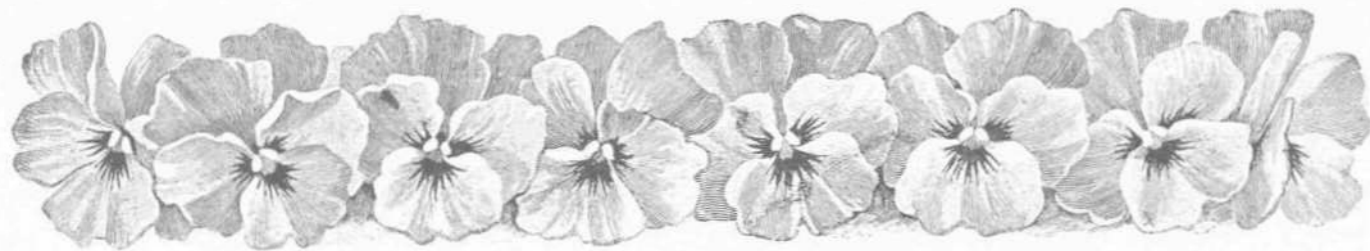


ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΛΥΣ ΕΙΧΕ ΠΟΛΙΟΡΚΗΣΕΙ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΡΙΚΙΑ ΕΙΣ ΚΑΘΕ ΒΡΟΜΟΝ ΠΥΡΟΒΟΛΟΥ



ΤΟ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΝ ΤΑΣ ΑΚΤΑΣ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ





# ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣ. ΔΡΟΜΩΝΟΣ ΑΜΑΛΙΑΣ

[Τίτλος· συνέχεια από το προηγούμενον τεύχος]

τε μετά παρέλευσιν διώρου εκόπασεν ὁ άνεμος πάντη καὶ ὁ οὐρανὸς ἠθρίασε, γλυκύτατον σελήνοφως ἠγγύρωσε μελαγχολικῶς τὸν ἔρημικὸν καὶ κατενοδιάζοντα ἐν τῇ νικητερινῇ νόσῳ τῆς φύσεως τόπον, εἰς οὗ τὸ ἀμυδρὸς ἀκροθαλάσσιον ἐσκιαγραφεῖτο ὁ ὄγκος τῆς ἠεροσησιασμένης «Αμαλίας» καὶ ἐσωτέρω ἐκυλίνδουν θροοῦντα τὰ ἐκδιπλούμενα κήματα.

Πρὸς κλίτον ἀπόγειμα τῆς ἐπιούσης ἡμέρας κατέφθασαν δύο βασιλικά καραβία, τὰ ὁποῖα παρέλαβον καὶ ἤγαγον αἰσίως εἰς Πειραιᾶ τὸ κακοπαθῆσαν πλήθος. Ἐφεξῆς δ' ἀρηρηθέντα τοῦ ἔξαρθρωθέντος δλοκλήρους δρόμωνος ὁ ἄπας βαρῦς τε καὶ ἐλαφρὸς ὀπλισμὸς, ἡ διασωθεῖσα ἀποσκευὴ καὶ τὸ ἀναλώσιμον ἄλικον συλλήβδην, ἐπ' ὅσον ἦν ἀκέραιον εἶτε μὴ βεβλαμμένον, ἅπανα μετεφέρθησαν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ ἐν Πόρῳ πολυμικροῦ Ναυστάθμου· συνφά εἶτα διαταγῇ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὸ σκάφος διεμελίσθη ἐπιτοπίως, ἄτε ἐξακριβωθέντος ὑπὸ ἀρχιτεκτονικῆς ἐπιτροπείας ὅτι περιέστηεν ἐν παντελεῖ ἀρχιστά. Καὶ γνωρίζομεν διὰ τὴν 26 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1861 ἠγκυροβόλησεν ἐν τῷ ἀκώμονι κόλῳ τοῦ Πόρωνος, προελθὼν εἰς τοῦ κατασκευάσαντος Ἀγγλικῆς ναυπηγείου, ὁ συνώνυμος ἀπμοδρόμων, ὁ ὁποῖος ὀνομάσθη βραδύτερον «Ἑλλάς» καὶ, ἀνακαινισθεὶς πρόροξος κατὰ τὰ 1878-1879 ἐν Τουλῶνι, εἶναι νῦν προσημμένον τῇ Προπαιδευτικῇ Μοίρᾳ ἄνευ ἐξαρτισμοῦ τινος καὶ καθοπλισμοῦ συστηματικῶν ἀρχικῶς ἔφερον ἐν τῷ καταφράκτῳ κανονοστασίῳ αὐτοῦ 40 συνήθη τηλεβόλα καὶ 4 ὀλκῆς ἐξαιρέτου ἐκατέρωθεν τοῦ μεσονομῶος, ἐπεβαίνετο δὲ ὑπὸ 160 ναυτῶν καὶ τῶν ἀναλόγων βαθμοφόρων. Κατὰ τήνδε δ' ἐποχὴν τῆς ληγοῦσης βασιλείας τοῦ Ὀθωνος φθοδομηθήσαν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Ἐυρώπῃ καὶ προσετέθησαν ὡς ἀκρωτήρες ἡ πονδύριον ἠμυνοῦντων ἐφρώσεων, ὁ ὁδηγηθεὶς ἐξ Ἰταλίας ὑπὸ τοῦ ἀνθιποπλοίαρχου Β.Ν. Μυλιτιάδου Σακτούρη ἀτιμῆλας μετὰ τροχικοῦ προωστήρος «Βελισσάριος» καὶ ὁ ὁμοῖος «Καρχαρίας». Ἄλλ' οὗτος, ἔχων τὸ μηχανικὸν κίτρονον λίαν ἀνεπτυγμένον, ἔδραμεν ἀνέδην ὑπὲρ τὸν ἔτερον διὰ 12<sup>ωρ</sup> 1/4 ὥραιώς καὶ ἐπλεονέκτει ἔξῃ κατὰ τὸ ἴσασθαι παρενθὺς ἅμα ἐκράτει τῆς περιτροπῆς τῶν διανοσταίων κωπιῶν ἐν ὁμοτελεῖ· μετατραπείς πρὸ ὥσει 12/ετίας εἰς ἐλικοκίνητον ὕδραγωγόν, ἐπιπυρεῖται ἔως τοῦδε τὰς πολυτίμους ἀνάγκας τοῦ ἀγχιμυροῦ Πόλεμου. Ναυστάθμου διὰ συνεχῶν πλόων μεταξὺ τῆς παράλιου ἐν Πόρῳ πηγῆς καὶ τῆς θέσεως Ἀριάτη τῆς Σαλαμίνος. Ἡ δ' οἰχομένη συμφρορὰ ἀνεπληρώθη οὕτω διὰ πολλαπλασίας τινος ἐνισχύσεως τοῦ Βασιλικῆς στόλου ἡμῶν καὶ βαθμηδὸν ἐλισμονήθη.

Κατὰ τὰ ἔτη 1903 καὶ 1904 ὁ ποῖων τὴν μικρὰν ὄδω πραγματεῖαν ἐκνέβρα τὸν βασιλ. ἀπμομυδρομόνα «Πηνεῖον», ἰσποδρόμει δὲ τετραμῆρον ἐξ ἐκάστης ἐβδομάδος ἀνά τὸν Σαρωνικὸν κόλπον μετὰ τῶν διαφόρων πέριξ κλειστῶν θαλασσῶν καὶ κατὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἀπὸ τῶν νήσων Ἡλιοδρομῶν μέχρι Μαλεῶν χάριν ἐξασκήσεως τῶν ἐκαστοτε σερῶν τῶν νεοέκτων ναυτῶν, οὕτως ὥστε ἠδυνήθη ἐπανειλημμένως πελάσια τῷ τόπῳ ἔνθα ἐναυάγησεν ἄλλοτε ὁ βασιλικὸς δρόμων «Αμαλία» ἴν' ἀναγνωρίσῃ αὐτόν. Ἐν ἐπιλόγῳ λοιπὸν παρασημῆσαν νῦν ἐνία καθοριστικὰ τῶν πραγματικῶν πληροφοροῖα ὑφ' ἀπλὸν τι σχῆμα, ὅπως οἱ πολλοὶ ἀδαιεὶς συλλάβῃσι τελείαν τὴν ναυτικὴν εἰκόνα τοῦ δράματος ἀπὸ ποῖας ἐνημερότητος γεωγραφικῆς τε καὶ συνελόντως παραστατικῆς τὸ θέμα, ἄλλως τε, διαφέρει πάντῃ τὴν ἐπιστήμονα χρονικογραφίαν καὶ οἰανδήτινα σχετικὴν ἔρευναν ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ δὴ, τὰ ἔξιντα τοῦ Πειραιῶκος ἡμῶνος καὶ πορευόμενα ἀπμοπλοία ἐπὶ τὴν Ἰσθμῖαν ἐν καιρῷ μὴ τινος πνεύματος χεμειροῦ ἀπὸ Ε εἰτ' ΕΝ καὶ Ν, εὐθέως τηροῦμεν ἄρα, παρέρχονται δεξιῶς τὸ μεσημβρινώτατον ἀκροτήριον τῶν Περιστεριῶν

ἐπὶ τούτῳ ἴδονται ὁ νύκτωρ ὀρώμενος κάλλιπα ἀπὸ τῆς Ἀκτῆς καὶ ἐξ ἐσχατίας ἰδίᾳ τοῦ Παλαιῶ Φαλήρου σκαρδαμύσσων φάρος, ἐν ᾧ πρὸ τῆς διασκέλου γῆς κείνται ΒΑ κατ' αἰγιαλίτιδα χώραν ἐγγυὺς αἱ δύο οἰκείαι τοῖς ἐπιδημοῦσιν ἄλιευσιν βραῖλοι τῶν 4, 5, 6 καὶ 9 ὀργυῶν βάρους. Παραπλεύσας δὲ τις εἶτα τὰς διεκρούσας ὑποκόκλως χέρσους ξηρὰς ἔως τοῦ Κάρου Κολόννας καλουμένου, ἔνεκα στόλου τινὸς βραχέος, ὅστις ἔπεται περιφανῆς σὺν τοῖς ἐτέροις αὐτόθι λειψάνοις ἐκ μαρμάρου, ἀντὶ τοῦ ὀρυμύχου ὀρμίσκου περὶ οὗ πρόκειται. Οἱ συγκαίνοντες τὸ εὐφρῆς μέρος ἴνα ἐσθίωσι καὶ ἀναπαύονται μετὰ τὸ δμόως διεξαζόμενον ὀψάρευμα κωπνομάσαν ἀπὸ πολυετίας Λιμανάκι τῆς «Αμαλίας», ἐπ' ἀεῖδιον μνημόσινον καὶ τυγχάνει ὄν ἀξιοπαρατήρητον τὸ ὅτι ἡ παράδοσις τοῦ συμβάντος κάποι' ἐκεῖ περιπετειώδους δυστυχήματος κληροδοτεῖται ὑπὸ τῶν γεγηρακῶτων θαλασσιῶν τοῖς νέοις ἐν περισῆ τινι ἀκριβολογίᾳ τοῦ εἶδους, εἰ μὴ μεταβιβά- ζετ' ἔστιν ὅτε πιστότατα. Πλοιάρια ἱκανὰ περιστατικῶς ἡ ὀλίγα καὶ αἱ μονοῦ γηγενεῖς ἀλάδες, ἰδοὺ ὅτι ἀποτελεῖ τὸν τοπῶνα παρὰ θῖνα κόσμον.

Ἄλλὰ πᾶσα, ἐν τοσοῦτῳ, ἡ διαλιμβάνουσα ἔκτασις ἄχρις ἄπω τῆς ἐντόνου καμπῆς τοῦ ἐκτυλίγματος γέγονε καταφύγιον ὑπὲρ τῶν ἀποστεργόντων τοῦ ναυτίλων τὸ δρμὺ φύσημα Καυκία καὶ Βορέου τε καὶ Ἀργέστου πρὸς γειτονικοὺς πλόας. Ἐγούσα τὰ κατὰ ἄλληλα βαθέα καὶ λοιπὰ ἀγκυροβόλια, παρακάει ἅμα καὶ εἰς ἀντιμονίην ἐπ' ἀόριστον χρόνον διὰ τοῦ γαλήναιον τότε προσαπλουμένου πόντου· ἐπειδὴ δὲ μόλις 3:4<sup>α</sup> τοῦ μιλίου ἐσώτερον τῆς ἀναπεταμένης ἄκρας τῆς νήσου Σαλαμίνος ἄρχεται ἡ πυκνὴ φυτεία ἐκ πεύκων, ἦτις διήκει διὰ τῶν πετρονησίων Καναίων περιπετάδην ἔως ἀντικρῶ τῆς νησίδος Λέρου σχεδόν, δῆλον ὅτι ἡ παρῶλος διαμόρφωσις καὶ κατὰ τήνδε πλευρὰν ἐνέχει πλείστην τὴν φυσικὴν γομφιζότητα Παρισταμένης δ' ἤδη ταύτης τοιοῦτοτρόπως, τῆς πέτρα προσβάσεως τοῦ ρηθέντος λιμενίσκου δεσποτικῆς ἐπιπαρατῆς τὸ ἀριστάμενον τοῦ ἀμυδρῶος πέλαιγος δε ἀγχιάλου, ὅσον σφενδονισμὸς, Νησάκι τῆς «Αμαλίας», τοῦ ὁποῖου ἡ ἔξασις δὲν φαίνεται ὑπερβαίνουσα τὰ 5 — 5 1/2 μέτρα. Εἰς διὰστῆμα τὸ ἐπομένως ἐφθρηται ὁ εὐάρεστος κατ' ὄψην ὑφορμος τῶν χαροπῶν, φερόμενος ἀπὸ τῆς ἐπαρχοῦσης συστάδος 10 κεραιῶν ἐν τῷ μεταμυμῶ ἑδάφει τῆς προστάσεως, ἡπερ ἀγχιστα συνίστανται καὶ ἐλαῖαι τινεὶ κατὰ τοὺς ἡμικαλλιεργημένους ἀγρούς· εἶτι δ' ἀπώτερον ὑφίσταται τὸ εὐρύτατον καὶ χοροτὸν ἀνέτως ἐν τῷ μέσῳ σαλευθὸν τι ἐπὶ ἀγχιῶος καραβιον τοῦ μεγέθους τῆς βασιλ. ἀπμομυδρίας «Σαλαμίνιας» Λιμανάκι, οὗ ἔσω τῆς ἀμμοῦφους ἀγχιῆς καὶ κατὰ τὴν δεξιὰν παρειὰν τοῦ εἰσπλέοντος συγκείται δεκάστεγος οἰκισμὸς μετὰ ναυδριῶν τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ παραμέρον λατομείου. Ἴδε τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα καὶ αἱ κατάρσεις. Ἄφ' οὗ δὲ κατόπιν εὐθύνῃ τις πρὸς τὸν ἀνεμόρομον Σκίωνα, διαμήκους τῆς κρατούσης ραχίς, παραλλάσσει τὴν κῆτερον τῇ ἀκταίᾳ ζώνῃ δυνάδα τῶν λιλιποντικῶν κατὰ τὴν ἐστώσαν περιμετρον καὶ οὐχ' ἦπτον ταπεινοτάτων Νησακίων, μετὰ τῶν ὁποῖων καὶ ἀπὸ τῆς ἐναντι ὀθῆς διανοίγονται ἀλῶνες ἀπρόστοι ἄλλως εἰ μὴ δι' ἀκάτων οἶα ἡ τῆς βασιλ. πυργοβαρίδος «Φαρῶν» κατ' ἀνώτατον ὄρον ἐν ὅσῳ προῖόντως περιγίγνεται ὁ ναυσιπορῶν ἀμοιβῶδον τῶν ἐξῶν στροφάδων καὶ τοῦ ἄγοντος ἀντί' ἀκρωτηρίου Πετρήτου εἰς Κούλουρην, σκόπελοι καὶ πετράδια ἴσολα καὶ ποικιλάριθμα ἄλλα ὑψηλὰ παραφύονται πλυσμαίτατα τῆ βραχέως στερεῆ. Ἐὰν ὁ ἄνεμος προῖδιδεν ὅτε ὁ βασιλ. δρόμων «Αμαλία» θὰ ὑπερβῆναι κατόντως τὰ ὀμαλά, ἡ τραυμῶδης καταπνοὴ θ' ἀπετελείου τὸ τε σύνολον περιέχον καὶ τὰ ἐμψυχα ἅμα τῇ καθέτῳ προσαράξει.

Ἐν ὄρω Ἀργοστολίον, κατὰ φθίνοντα Σεπτέμβριον τοῦ 1907  
ΚΩΝΣΤ. ΣΑΡΑΦΗΣ ΠΙΣΤΙΠΙΟΣ  
Πλοίαρχος τοῦ Β. Ναυτικοῦ



# ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

Ἀπὸ τοὺς δύο ὀγκωδεστάτους τόμους τῶν στατιστικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1907 εἰμπορεῖ τὰ ἐξαγῆγη κωπείς περιέργους πληροφροῖας διὰ τὴν πατρίδα μας. Ἡ πρώτη ἀπογραφή ἐν Ἑλλάδι ἔγενε κατὰ τὸ ἔτος 1828. Ὁ ἀείμνηστος Καποδίστριας ἴδουσε στατιστικὸν γραφεῖον ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅταν δὲ οἱ τότε ἐν Πόρῳ μένοντες Ἀντιπρόεδμοι τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ρωσίας ἐζήτησαν πληροφροῖας περὶ τοῦ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Ἐπαναστάσεως πληθυσμοῦ, ἐπεχειρήθη ἡ ἀπογραφή τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ 1828 καὶ ἀναδομοκῶς τοῦ ἐν ἔτει 1821 τοιοῦτου. Ἀπὸ τὴν ἀπογραφήν ταύτην ἐξήχθη τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι κατὰ μὲν τὸ 1821 ὁ πληθυσμὸς τῆς Στερεῆς, τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Νήσων ἦτο 938,765 κάτοικοι, κατὰ δὲ τὸ 1828 753,400, ἦτοι ἠλαττώθη διακοῦντος τοῦ ἀγῶνος κατὰ 185,365 κατοίκους ἐν τῶν ὁποῖων 133,200 χριστιανοὶ καὶ 52,165 Μωαμεθανοί. Ἐὰς ἀφίσκομεν τὰς ἐν τῷ μεταξὺ γενομένας ἀπογραφὰς καὶ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν τελευταίαν καὶ τὰ περιεργὰ τῆς. Ὁ ὀλικὸς πληθυσμὸς τῆς ἀπογραφῆς ταύτης ἔδειξε τὸν πληθυσμὸν τῆς Ἑλλάδος ἀνερχόμενον εἰς 2,631,952, ἀξαναῖνον τακτικῶς, ὅπως ἀποδεικνύουν τὰ δεδομένα τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἀπογραφῶν. Ὑπὸ τὴν ἐποχὴν ἀξήσεως πληθυσμοῦ ἡ Ἑλλάς ἔρχεται 2<sup>η</sup> μετὰ τὴν 26 Ἐυρωπαϊκῶν κρατῶν, ἔπεροφροῖα τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Σουηδίαν, τὴν Κορίνην καὶ τὴν Σάμον. Ἐννοεῖται ὅτι τὸν πληθυσμὸν αὐτὸν ἔλαττον αἱ μεταναστεύσεις. Ἐδὼ δὲν τηρεῖται στατιστικὴ τῶν μεταναστευόντων, αἱ Ἀμερικανικὰ ὄμως στατιστικὰ μᾶς πληροφροῖν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1896 μέχρι τοῦ 1907 μετρησάμεσαν ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας 135,000 περίπου. Ἐννοεῖται ὅτι ἐπειδὴ δὲν μεταβαίνον μόνον εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ μεταναστεύοντες ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Κίνα ἔχον φθίση καὶ εἰς τὸ Κόγκο, ὁ πληθυσμὸς τῶν μεταναστῶν μας ἔπολογεῖται εἰς 180,000. Ἐὰς ἔλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ φύλου. Ἄρρενες εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι 1,324,942, θήλειαι δὲ 1,307,010, δηλαδὴ οἱ ἄρρενες ὑπεροφροῖν τὰ θήλεια κατὰ 17,932. Ἀτὴ ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἄρρέων δὲν παρατηρεῖται εἰς ὅλους τοὺς νομοὺς τοῦ Κράτους. Εἰς τοὺς νομοὺς Ἀττικῆς, Βοιωτίας, Φθιώτιδος, Ἀκαρνανίας, Αἰτωλίας, Ἀχαΐας, Ἠλείας, Μεσσηνίας, Τριφυλίας, Λευκάδος, Ζακύνθου, Ἀργίης, Λακωνίας, Τριφυλίας καὶ Κερκυρῆς ὑπεροφροῖ τὸ ἄρρον φύλλον, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους τὸ θῆλυ. Ἐκεῖ ὅπου ἡ μεταναστεύσις ἔχει ἐπέτασαν π. χ. εἰς τοὺς νομοὺς Λακεδαιμόνος, Λακωνικῆς καὶ Ἀρκαδίας, τὰ θήλεια ὑπεροφροῖν, τὸνναντίον δὲ εἰς τοὺς νομοὺς ὅπου ἐπάρχον βιομηχανικὰ, ἐμπορικὰ καὶ στρατιωτικὰ κέντρα, ὅπως π. χ. εἰς τοὺς νομοὺς Λακωνίας, Ἀττικῆς καὶ Ζακύνθου. Εἶναι περιεργον ὅτι καθ' ὅλας τὰς προηγουμένας ἀπογραφὰς τὸ θῆλυ φύλον ὑπεροφροῖ τοῦ ἄρρέος, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς περισσότερας κράτη τῆς Ἐυρώπης. Τώρα αἱ θήλειαι ὑπεροφροῖν, τὸ ἴδιον δὲ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν, τὴν Σερβίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Κορίνην. Παλαιότερον τὸ φαινόμενον τοῦτο παρατηρεῖτο καὶ εἰς τὸ Βέλγιον καὶ εἰς τὴν τῶν κρατῶν τῆς Ἰταλίας. Δὲν ἠδυνήθησαν γὰρ ἐξηγήσων τὸ φαινόμενον τοῦτο. Εἶπον ὅτι εἰς τὰς χώρας ταύτας γεννῶνται περισσότερα ἄρρενα, ἀλλὰ τοῦτο παρατηρεῖται καὶ εἰς ἄς χώρας ὑπεροφροῖν τὰ θήλεια. Τὸ ζήτημα τῆς ἡλικίας εἶναι καὶ αὐτὸ περιεργον. Ἀπὸ τὴν ἀπογραφήν ἀποδεικνύεται ὅτι καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς ἡλικίας μέχρι τοῦ 14

ἔτους ὑπεροφροῖ τὸ ἄρρον φύλον ἀριθμητικῶς, κατὰ δὲ τὸ 15 ἐπεροφροῖται σχεδόν ἰσῶως. Ἐπιτεῖθεν, εἰς τὰς ἡλικίας 16 — 20, 21 — 25, 26 — 30 ὑπεροφροῖται κατ' ἀριθμὸν τὰ θήλεια. Εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 31 — 34 ὑπεροφροῖται τὰ ἄρρενα. Εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 35 — 40 τὰ θήλεια καὶ εἰς τὰς ἡλικίας 41 — 75 τὰ ἄρρενα πάλιν. Ἐφῶν τῶν 76 ἐτῶν ἐπικρατοῦν τὰ θήλεια πρῶγμα τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι μακροβιωτέρα τοῦ ἀνδρός. Καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἀνθρώποι ὑπεροφροῖν τὸ 100 ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν ἐπάρχον 404 ἔξ ὧν 127 ἄνδρες καὶ 277 γυναῖκες. Ἄλλοι οἱ ὑπεροφροῖν τὸν αἰῶνα εἶναι πολὺ περισσότεροι. Εἰς τὴν Βουλγαρίαν εὐρέθησαν εἰς μίαν ἀπογραφήν 2,719 οἱ τοιοῦτοι. Καὶ προβάλλει τὸ ζήτημα τοῦ γάμου. Τὰ θήλεια ἐπανδρῶνται περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγάμων θηλέων εἶναι κατ' ἀναλογίαν ἀνώτερος τοῦ τῶν ἐγγάμων ἄρρέων καὶ συνεπῶς ὁ σχετικὸς ἀριθμὸς τῶν ἀγάμων ἄρρέων εἶναι ἀνώτερος τοῦ τῶν θηλέων. Ἄγαμοι ἄρρενες εἶναι εἰς τὸ Βασίλειον 831,053 καὶ θήλεια 705,868. Ἐγγαμοὶ ἄρρενες ἐπάρχον 451,435 καὶ ἔγγαμοι γυναῖκες 466,056. Χῆροι ἐπάρχον ὀλιγότεροι παρὰ χῆραι, 41,501 ἀπέναντι 133,904 καὶ ζωντοχῆροι πάλιν ὀλιγότεροι, 953 ἀπέναντι 1182 ζωντοχῆρον. Ἀπὸ μίαν σύγκρισιν τῶν ἐλληνικῶν γηρῶν πρὸς τὰς ξένας ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ χῆραι εἰς τὴν Ἑλλάδα συνάπτουσι ὀλιγότερον δεύτερον γάμον ἢ ἄλλοι. Διαζύγια ἔχοντες ὀλιγότερα τῶν ἐν Βελγίῳ, Βουλγαρίᾳ, Σερβίᾳ, καὶ Ρουμανίᾳ, ἡ ὁποῖα ἔχει τὰ περισσότερα διαζύγια. Θέλετε γὰρ μάθετε εἰς πόσον νομὸν τῆς Ἑλλάδος νυμφεῖνται περισσότερον; Εἰς τὸν νομὸν Φωκίδος, ὀλιγότερον δὲ εἰς τὸν νομὸν Δευκάδος, μετὰ τὸν ὁποῖον ὁ νομὸς Ἀττικῆς. Εἰς τὰ διαζύγια πρῶτος εἶναι ὁ νομὸς μας καὶ τελευταῖος ὁ τῆς Ἐννοτίας. Ὑπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς παιδεύσεως ἐξεταζομένη ἡ ἀπογραφή διδοῖ τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα. Ἀγράμματοι ἐπάρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα 1,744,137 ἦτοι 665,187 ἄρρενα καὶ 1,078,950 θήλεια. Οἱ ἐγγράμματοι εἶναι 887,815 ἦτοι 659,755 ἄρρενα καὶ 228,060 θήλεια. Ὁ μέγιστος ἀριθμὸς τῶν ἐγγραμμάτων ἐπάρχον εἰς τὸν νομὸν Ἀττικῆς καὶ ὁ ἐλάχιστος εἰς τὸν νομὸν Κερκυρῆς. Τὴν ἐλληνικὴν ὀμιλοῦν εἰς τὸ Βασίλειον 2,553,600 κάτοικοι, τὴν ἀλβανικὴν 50,975 καὶ οἰανδήποτε ἄλλη γλῶσσον 16,976. Ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ εἶναι 2,597,011, καθολικοὶ 23,261, διαμαρτυροῦμενοι 1,909, μωαμεθανοὶ 3,516, ἰσραηλῖται 6,127 καὶ 128 ἡ εἶνε ἄλλης θρησκείας ἡ δὲν ἐδήλωσαν τί ποθεῖον. Ἐργαζόμεθα οἱ Ἕλληνες; Ἀτὸ τὸ ζήτημα εἶναι δύσλυτον. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μετεργόμενων βιοποριστικῶν ἐπάγγελμα εἰς ὅς περιελήφθησαν καὶ οἱ στρατιῶται καὶ ναῦται εἶναι 735,770, ἔξ ὧν ἄρρενα μὲν 678,718 καὶ θήλεια 57,052. Εἰς τοὺς μὴ ἐργαζομένους ἐννοεῖται κατετάχθησαν τὰ νήσια καὶ οἱ γέροντες καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ἀσκολοῦμεναι εἰς τὰ οἰκιακὰ, οἱ μαθηταὶ καὶ ὀποδοσταί, οἱ κτηματῖαι καὶ εἰσοδηματῖαι, οἱ σενταροῦχοι, οἱ φυλακισμένοι. Οἱ γεωργοὶ ὀλον ἐλαττοῦνται καὶ οἱ ποιμένες. Ἴδοὺ ἡ Ἑλλάς ἐν ἀριθμοῖς.



ἐν Ἱεροσολύμοις μονῶν καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου με πολίτιμος σταυροῦ εἰς τὴν στήλην αἰ ἐπανοικισμῶν, ἐμπροσθεν δὲ τὸν Ἐπιτορπὸν Ἐπιτορπὸν τὸν Μέγαν Δραγουμάνου, μοναχὸν σταυροφόρον καὶ τὸν μέγαν Ἀρχιδιάκον κρατοῦντα ὑψηλὰ τὸ χροῖόν, πλησίον δὲ διακόνους, καὶ ὅπισθεν τοὺς Ἀρχιερεῖς, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, τὰ λοιπὰ τῆς Ἀδελφότητος μέλη καὶ τὰ σπυροῦντα πολυάριθμα πλήθη. Πάντων δὲ τούτων ἡγούμενη οὐρανόθεν ἡ τὰς ἰδιαιτέρας τὸν χρυσοκεντήριος στολιάς.

Ἐν μέσῳ τὸν ρυθμικὸν ἦχον τὸν βαρυγυθούτων κωδόνων ἡ ἱερά συνοδεία διανίει τὴν μεταξὺ Πατριαρχεῖον καὶ Ναοῦ ὁδὸν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν περὶ τὴν Ἀποκαθλίωσιν ἱερὸν χώρον, ἐνθα γίνεται ὁ πρῶτος σταθμὸς μέγας οὗ ὁ Πατριαρχὴς περιβλήθει τὸν Μανδύαν γονυκλήν προσκυνήσῃ τὴν Ἁγίαν τοῦ ἱεροῦ προσωνύματος *πλάνα* καὶ θυμιάσῃ τὸν λαόν. Ἐτα ἀσπάζονται καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τὴν Ἀποκαθλίωσιν καὶ ἐκαινῶσι πρὸς τὸν Ἅγιον Τάφον, ὃν ἐν θερηκεντικῇ εὐλαβείᾳ ἀσπάζεται ἅπασα ἡ ἱερά συνοδεία, καὶ ὃν χρόνον οἱ καλλιφρονεῖ χοροὶ τὸν ψαλτὸν τῆς Ἀναστάσεως ψάλλουσι ἐμμελῶς τὸ «Σὺς, Κύριε, τὸν λαόν σου...» Ληξίστης τῆς προσκυνήσεως τοῦ Παναγίου τοῦ Θεοφύλακτος Μνήματος εἰσέρχονται εἰς τὸν ἡμέτερον Καθολικὸν (Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως), ἐνθ' αὐτοῦ ἡ Α. Μακαριότης καταλάβῃ τὸν ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγι μεγαλοπρεπῆ Ἀρχιερατικὸν θρόνον ὄρεται ἡ ρυθμιζομένη κροῦσις τὸν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ εἰκονοστασίου κειμένων σημάτων σιδηρῶν καὶ ἑλάνων ἐπ' ὄρειτον διάστημα διακροῦσα καὶ ἀκολούθημένη ὑπὸ τῆς τῶν Λατίνων καὶ Ἀρμενίων.

Μετὰ ταῦτα ἐπακολουθεῖ ἐν μεγαλοπρεπειᾷ καὶ κατανοεῖ ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἐπιτορπῶν καὶ τῆς Ἀρχιερασίας, μετὰ τὸ πέρας τὸν ὅποιον ἀνερχοῦται μετὰ τῆς αὐτῆς, μετ' ἧς καὶ κατηλθὼν ποιητῆς, εἰς τὸ Πατριαρχεῖον. Τοιαυτὴ ἐν ὀλίγοις ἡ ἑσπερινὴ διατάξις τῆς Παρησιας τῆς Ὑψίσσεως τοῦ Σταυροῦ.

Τὴν δ' ἐπομένην, αὐροὶ πάλιν κατὰ τὴν ἐμπροσθεν τᾶξιν κατέβη ὁ Πατριαρχὴς καὶ τέλεισθαι τὴν θείαν Λειτουργίαν, ἐν ἣ παριστάνται καὶ τὰ Ὁρθόδοξα προσεξικά σώματα, τὸ μὲν Ρωσικὸν δεξιόθεν, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἀριστερόθεν, λαμβάνει χρόνον Ἐκκλησιαστικὸν καὶ λίαν ἐπιβλητικὴν λιτανείαν, καὶ ἦν πολυάριθμος κληρὸς (ἀπὸ τὸν 50 προσώπων) διαφόρων βαθμῶν ἐν χρυσοφάντοις πρασίνας ἱερατικὰς στολιὰς παρελθόντων πρὸς τὸν παρατηρητὸν ἐν ἐκπύλῳ θεσμῶν καὶ θαυμάσιᾳ λαμπρότητι.

Ἀφ' οὗ ἐν τῷ Ἁγίῳ Βήματι τοῦ ἡμέτερον Καθολικοῦ ἐνδυνάθει τὰς ὁμοιομόρφους ἱερατικὰς τὸν στολιὰς οἱ μετασπόντες τῆς λιτανείας, τότε ἡ ἱερά ποιητὴ ἐκκίνει ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πύλης οὐχὶ πρὸς τὸν ἱερὸν Κοινοβούλιον, ὡς ἐν ταῖς ἄλλαις Παρησιας, ἀλλὰ εὐθὺς πρὸς τὸ εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Ναοῦ ὀρθωμῆντα κειμένων παρεκκλήσιον τῆς Εὐφροσύνης τοῦ Ζωοποιοῦ Σύλου ὑπὸ τῆς ἁγίας Ἐλένης, τῆς ἱερᾶς συνοδείας ἐξερχομένης ἐκ τῆς παρὰ τὸν δεξιὸν χορὸν τὸν ψαλτὸν κειμένης θυροῦς καὶ φεροῦσας ἀνά χειράς, τὸν μὲν Ἀρχιερέων καὶ Ἀρχιερατικῶν

τὸν μικροῦς σταυροῦ, λαμπάδας καὶ πλουσίας ἐκ ποικίλων ἀνθέων ἀνθοδέσμας, τοῦ δὲ Πατριαρχῶν κρατοῦντος ἀμφοτέρως ταῖς χειρῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πολίτιμον σταυρὸν, ἐγγλίζοντα τὸ τίμιον ἑλάνον ὅπερ ἀεὶ ὡραῖον ἐνεργεῖσεν ὁ Ἁγίασμος τῆ ἀποκαθλίωσιν ὑπ' αὐτοῦ τότε τοῦ Ἱεροσολύμων Πατριαρχῆ Ζαχαρίᾳ.

Μετὰ τὴν ὕψωσιν τοῦ Σταυροῦ ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς εὐφροσύνης ἡ ἱερά συνοδεία ἀνερχεται τὰς πολυάριθμους βαθμίδας τὸν εἰς τὴν εὐφροσύνη ἀνοσῶν κλιμακῶν καὶ διευθύνεται πρὸς τὸ Ἅγιον Κοινοβούλιον.

Ἐνταῦθα περὶ τὸν Ζωοδόχον τοῦ Κυρίου Τάφον, ὃν στέφει ἄνωθεν ὁ ἄναξ τῆς μεγάλου τροῦλλον θόλος, καὶ ὃν χρόνον ἐναλλάξ ὑπὸ τὸν ἱερὸν καὶ ψαλτὸν ἀδονται ἐμμελῶς καὶ ἁρμονικῶς τὰ κατανυκτικῶτα τὸν περὶ τὸ Ἅγιον Κοινοβούλιον λιτανειῶν τροπάρια γίνεται τροπικὴ λιτανεία, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἀδινάτων νὰ μὴ πτερυγίσωσι αἱ ψυχὰι τὸν ἐκκλησιαστικῶν ὑψηλὰ πρὸς τὸν θρόνον τῆς θείας Μεγαλοσύνης.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ τρίτου γόρου ἡ ποιητὴ κατευθύνεται πρὸς τὴν Ἀποκαθλίωσιν, ἐνθ' ἐν ὃ μὲν Πατριαρχὴς μετὰ τὸν Ἀρχιερέων, διακόνων ψαλτῶν, προσέξων καὶ λοιπῶν ἐπισήμων ἔξων ἀνερχεται εἰς τὸν κριτικὸν Γολγοθᾶν, ἐνθα πάλιν ποιῆται τὴν ὕψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, οἱ δὲ Ἀρχιερατικῶν καὶ Ἡγούμενοι εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐξ ἧς καὶ ἐξήλθον θυροῦς εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα ὅπου καὶ ἀπεκθύνονται τὰς ἱερατικὰς τὸν στολιὰς. Ἀκολούθως καὶ ἡ Α. Μακαριότης μετὰ τὸν Ἀρχιερέων κατέρχεται ἐκ τοῦ Γολγοθᾶ εἰς τὸ ἱερὸν Βῆμα, ἐνθα ὡσαύτως ἀπεκθύνονται τὰ Ἀρχιερατικὰ τὸν ἄμφια καὶ ἀνερχονται πάντοτε συνοδευόμενοι ἐπὶ τὸν ἦχον τὸν βαρυγυθούτων κωδόνων εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὅπου παρατίθενται τὰ κατάλληλα ἀναρτυκτικὰ συνοδευόμενα ὑπὸ ἀρμόδιον εὐχῶν.

Τῆς ἀνοδοῦ ταύτης τὴν ἔξωδον ἐκ τοῦ ναοῦ παριστᾷ ἡ παρούσα εἰκὼν ληφθεῖσα κατὰ τὴν ἐφετηνὴν Παρησιαν.

Πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ὀπισθεν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ὑπάρχει τὸ σκοτεινὸν παρεκκλήσιον, μικρὸν μὲν, ἀλλὰ υψηλὸν καὶ ὑπὸ χαμηλῆς ὀροφῆς στεγασμένον καὶ καλυπόμενον Φυλακῆ τοῦ Χριστοῦ. Ἐν αὐτῷ ὑπόκειται ἁγία Τράπεζα καὶ εἰκόνες παριστάσας τὴν Θεοτόκον κλινομένην καὶ λιποθυμοῦσαν, τὰς δὲ σὺν αὐτῇ γυναικας παραμυθουμένας αὐτήν.

Τὸ ἀρχαιότερον καὶ σεβαστόν τοῦ παρεκκλήσιον ἦν ἄλλοτε, ὡς καὶ νῦν, ἐν μέρει σπηλαιον, ὀνομασθῆ δὲ Φυλακῆ τοῦ Χριστοῦ, διότι κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν, ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι ἔφερον τὸν Κύριον εἰς τὸ σταυρωθῆναι, μέχρις οὗ ἐτοιμάσσει τὸν σταυρὸν, εἰσῆλθον ἐνταῦθα τὸν τε Ἰησοῦν καὶ τοὺς δύο ληστές, φοροῦμενοι μίπτως οἱ κλαιθῆναι καὶ οἱ ὀλοφροῦν τῆς τε Θεοτόκον καὶ τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ καὶ τὸν γυναικῶν διεγείρωσι τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἰς στάσις.

Τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἀνήκει ἡμῖν.

Ἐν Ἱεροσολύμοις τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1909

E. Γ. Κ.



ΕΠΑΜ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ  
(ὁ ἀποστείλας ἡμῖν τὰς παρατιθέμενας φωτογραφίας καὶ τὸ σχετικὸν ἄρθρον, ἐξ Ἱεροσολύμων)

**ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ**



χρόνος παρέρχεται ὡς ἀείροντες ποταμοὶ πηλάζον ἐκ τῆς ἀειωνιότητος καὶ εἰς αὐτὴν πάλιν ἐκβάλλον συμπαρασπῶν δ' εἰς τὴν δίπλην τοῦ τ' ἀνθρώπινα πάντα καὶ τὰ ἐγκόσμια. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν παρεστῆμεν εἰς τὸ ψυχροτάτην ἕνος αἰῶνος καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν νεὸν μετ' ὀλίγων δὲ κρηδισομένων ἐν ἔτος νεῶν καὶ θάλασσεσιν ἐν ἔτος νεῶν οἱ μῆνες διαδέχονται τοὺς μῆνας καὶ αἱ ἐβδομάδες τὰς ἐβδομάδας, καὶ ἐκάστην δὲ παρέρχονται ἐν γοργῇ πτήσει αἱ μικρότεραι τὸν χρόνον ὑποδιαίρεισας καὶ πῶν ἡ προφθασί οὐ νοῦς νὰ σκεφθῆ τὴν παροδὸν αὐτῶν, ἦδη ἐκκλισθῆσαν ὑπὸ τοῦ ρεϊματός εἰς τὸ σκοτεινὸν βράβαρον τοῦ παρελθόντος.

Ἀνίκανος ἡ ἀνθρωπότης νὰ σταματήσῃ τὸν ὅρον τοῦ χρόνου, ἐσκέφθη ἀνεκῶν νὰ ὑπαγάγῃ κἄν αὐτὴν εἰς μεθοδικὴν καταμέτρησην, ὅπως ρυθμιζῇ συμφωνίαν πρὸς αὐτὴν τοῦ βίου τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἀσκησιν καὶ τὴν διαίταν. Διὸ ἀπὸ τῆς πρώτης χαρᾶς τῆς ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ καταρτίσθησαν τὰ ἡμερολόγια καὶ ὠρίσθησαν αἱ διαφερέσας τοῦ χρόνου κατὰ περιόδους καὶ ἐποχῆς ἐπαναλαμβανόμενας κυκλικῶς, συμφωνίως πρὸς τὰς φυσικὰς ἐνδείξεις. Τῆς καπιταλίας ταύτης ἐργασίας τελειοποιημένη ἐξέλιξις, συμφωνίως πρὸς τὰς νεότερας ἀνακαλύψεις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ τὰς νεότερας ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις εἶνε καὶ τὸ σύστημα τοῦ ἡμερολογίου τοῦ ἵπάρχον ἐν χρῆσει μετὰ τινὸν διαφορῶν εἰς πάντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς χριστιανικοῖς ἔθνεσιν, προσμορφωμένον εἰς τὰς ἐποχὰς καὶ τὰς θερηκεντικὰς συνηθείας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, καὶ ἂν αἱ αἰῶνες καθορίσθησαν.

Ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν ἐποχῇ, καὶ ἦν καὶ εἰς τὴν ἑμφραν ταύτην καὶ φυσικῆν καὶ κανονισθεῖσαν συμφωνίως πρὸς τὰς πολυχρονίους ἐξεις καὶ πρὸς τὴν πείραν καὶ πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους ἀνάγκας διάταξιν τοῦ χρόνου ἐπλήθει ἀναρτοσὴ καὶ ἀναστάσις καὶ διή καὶ ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῷ τὸ πεπολιτισμένον κόσμον, ἐπήγαγε δ' ἐν τούτῳ μακρὰ καὶ σφοδρὰ κοινωνικὴ ἀνωμαλία, περὶ τὸν ἀλλόκοτον φάσκον τῆς ὁποίας καὶ τὸν παραδόξον ἐπακολούθησεν θά παραβέσμεν ἐν νεύσει τινὰς καὶ πληροφάνους λίαν περιέργους, εὐλημμένας ἐν προσεχέσας δημοσιευθέντων ἐμφροῦδων ἱστορικῶν μελετῶν περὶ τὸν συμβάντων καὶ τὸν προσώπων καιῶς καὶ τὸν καιρῶν, καὶ ὅς συντελέσθη ἡ περὶ ἧς πρόκειται χρονολογικὴ μεταβολή.

Τὸ γεγονός συνέβη ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως. Τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα ἀρξάμενον ἀπὸ εὐγενούς καὶ ὑψηλῆς ἀρετῆ-

ρίας, ἀπὸ τῆς ἀναγνωρίσεως τὸν αἰδίων ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἐφ' ὃν ἦτο καιρὸς πλέον νὰ στηριχθῆ ὁ νεώτερος πολιτισμὸς καὶ τὸ πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν οἰκοδομημα, ἐξετάθη βαθμῶδ' εἰς ἀγαλλίστοτον δημοκρασίαν, εἰς ὀχλοκρατίαν ἀποτολμῶσαν ἀσεβῆς καὶ ἀφρόνους παντοία ἀνοσιουργήματα καὶ ἀπέλιξε τέλος εἰς ἀμοιχαρὴ φρενιτιὰ, ὁμοίαν τῆς ὁποίας δὲν μνημονεύουσι τὰ χρονικά τῆς ἀνθρωπότητος. Τὴν Συντακτικὴν Συνέλευσιν τοῦ 1789 διεδέχθη ἡ Νομοθετικὴ καὶ ταυτὴν μετ' ὀλίγων μηνῶν βίον ἡ Συμβατικὴ ἢ φοβερά Convention, ἦτις διανύσασα στάδιον δινηκεῖς ἐξάρσεως καὶ ἀδαιεῖται ἀπαρῆσθαι, διὰ φρόνον καὶ ἀνατροπῶν καὶ συγγλυνισμῶν καὶ θυσελῶν, προεβίε εἰς μέτρα καὶ ἀποφάσεις ἐσχάτης βιαϊότητος, ἐδημιούργησε καὶ ἐγκατέστησεν ὡς σύστημα διοικήσεως τὸν Τρομον καὶ παρεσκεύασε διὰ τὸν παραφορῶν αὐτῆς τὴν ἀντίδρασιν καὶ τὴν βοναπαρτικὴν δικτατορίαν. Καὶ οἱ μὲν νοινχεῖς ἄνδρες τοῦ 1789 κατέρριπτον τοὺς γεγραμμένους καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἐτοιμορρόπουθ θεσμούς, ὅσοι δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς τὸ κράτος τὸν νέον ἰδεῶν καὶ τὰς συνθήκας τοῦ νεοτέρου βίου οἱ δὲ παράφοροι καὶ ἀπερισκέπτου δημογγοῦ τοῦ 1793 ἐπέζητησαν ὑπερθεματίζοντες καὶ πειθαρίζοντες καὶ διακομφῶντες τὴν ἀρχαίαν ἀσθηρότητα καὶ ἀκαμψίαν νὰ κρημνίσωσι συστήματα ἀναποστάτους συνδεόμενα μετὰ τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, νὰ ἐξαλειφῶσι δὲ διὰ μῆς δοξασίας καὶ φρονήματα ἐρριζωμένα καὶ ἠδραμωμένα ἦδη ἐν ταῖς πεπολιτισθῶσι, τινὰ δὲ καὶ συνπαράγοντα ἀνεκῶν μετὰ τὸν ἀνθρωπίνου λογισμοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν τῶν πρώτων ἡ ἐργασία ἐτελεσφόρησε καὶ ἀπέβη εἰς ὕψος τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ ἄλογοι καὶ ἀνίσχυροι τὸν δευτέρου προσπαθείαν, δημοιουργήσασα προσωρινὴν ἀνωμαλίαν καὶ βλάβην, ταχέως ἀπετηρήθησαν προκαλοῦσα τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὴν κλεινὴν τὸν μεταγενεστέρον.

Ἡ δημοκρατικὴ ἔξασις τοῦ 1793, μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς μοναρχίας καὶ τὴν ἀνακήρυσιν τῆς Δημοκρατίας μῆς καὶ ὀλίγων ἐτῶν, μετὰ τὴν δίπλην καὶ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἀτυχοῦς Βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ', ἐστράφη κατὰ τῆς καθολικῆς θρησκείας, κυρίως ἐκ μίσους πρὸς τοὺς λειτουργοὺς αὐτῆς, οὗς ἐθεώρει ἀφροσυνωμένους εἰς τὸ πτωτικὸν σύστημα. Εἶνε γνωστὰ αἱ σφαγαὶ καὶ τὰ μαρτύρια, εἰς ἃ ὑπεβλήθησαν οἱ ἀνομοιοῦ ἰδίως κληρικοί, οἱ μὴ στέζοντες τοῦτέστι νὰ συνδιαλλαγῶσι καὶ ν' ἀναγνωρίσωσι δι' ὄρκου τὴν νέαν τὸν πραγματικὸν τᾶξιν ἢ καὶ ν' ἀποδῶσαν ἀσέμνος τὸν ἱερατικὸν χιτῶνα, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ἡμίον τῶν

Παρισίων κατάργησις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἡ καταδίωξις πάσης ἱερουργίας καὶ ἡ ἐγκατάστασις τῆς λατρείας τοῦ Ὁρθοῦ Λόγου, τῆς Raison, ἐν τῷ σεβασμῷ τεμένει τῆς Παναγίας, ἐνθα τὴν νέαν θεότητα ἐσημβόλιζε εὐσεβῶς τὸ θεᾶτον τοῦ Μελοδράματος χοροεῖται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐπακολούθησαντα ἀρῆθ καὶ ἀναίσχυντα παρατάγματα, καὶ τὰ κινήσαντα τὴν ἀγανάκτησιν καὶ αὐτῶν τὸν ἐξημῶνον ἡγετῶν τὸν Ὅρου, τῆς ἐπαναστατικῆς δηλονότι πλειονοψηφίας τῆς Συνελεύσεως. Ἄλλὰ σὺν τῇ καταργήσει τῆς λατρείας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τῆ ἐξωφανείας τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῆς σημείων, ἐπεδιώχθη καὶ ἡ ἐξοβέλισις παντός ἔθιμου καὶ πάσης παραδεδομένης διατάξεως συνδεομένης πρὸς τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ τὰς ἐορτὰς. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν ἰσχυρῇ ἐπίσημοις χρονολογία συνδέετο μετὰ τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἐορτολογίου, ἀπετρασίσθη ἡ μεταρρυθμίσις τοῦ γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον.

Τὴν 20 Σεπτεμβρίου 1793 ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὁ ἀντιπρόσωπος Ρόμ (Romette) ὑπέβαλε εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ σχέδιον τοῦ νέου ἡμερολογίου τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐκπονηθέντος, ὅπερ ἐπρότεινε νὰ ἐφαρμοσθῆ ἀπὸ τῆς 22 Σεπτεμβρίου, ἐπειροῦν τῆς καταργήσεως τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας. Ἦτο δὲ ὁ Γυβέρτος Ρόμ οὗτος ὁ ἐρευρητὴς τοῦ νέου ἡμερολογίου ἀνὴρ παράδοξος, ἀδελφὸς διακεκρυμμένον γεωμέτρου καὶ ναυπηγοῦ, γεννηθεὶς ἐν Ρόμ, ἡλικίας τεσσαράκοντα τριῶν ἐτῶν, περιπετειώδῃ δὲ σπῶν βίον χρηματίας ἐπὶ ἀνοκτῶν χρόνον παιδαγωγὸς καὶ διδάσκαλος ἐν Ρωσσίᾳ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γενεθλίον του γῆν καὶ ἐνεστερηθὴ ἐγκρίτως τὰς ἐπαναστατικὰς ἰδέας, διὸ καὶ ἐξελέγη ἀντιπρόσωπος τοῦ διαμερισματός Πονδ-δὲ-Λοῦ ἐν τῇ Νομοθετικῇ πρώτον καὶ εἶτα ἐν τῇ Συμβατικῇ Συνελεύσει. Καὶ δὲν ἦτο μὲν ἀμοιρὸς μαθησῶς, ἀλλ' αἱ ἰδέαι τὸν κρῖσαντο πολλὰς ἀλλόκοτον σύγχυσις καὶ διαστροφῆν. Ἐν τῇ Συνελεύσει κατελέγετο μετὰ τὸν μάλλον ἐξημῶνον καὶ ἀδιαιλάκτων Ὁρειῶν, ἐπιτηδεύειτο ἦθος ἀσθηροῦ Κουακέρου, δυσειδέστατος δὲ τὴν ὄριν ἐπεδείκνυν ἄκραν ρυσαρότητα πρὸς πανηγοικεῶν ἐκδήλῶσιν τὸν δημοκρατικὸν αὐτοῦ ἦθον καὶ φρονήματα. Ἐς τὸν συγχρόνον τὸν περιγράφει ὡς ἀκολούθως τὸν χαρακτῆρά του: «Συετῆσαι μετ' αὐτοῦ καὶ διηγεῖται ἐν τῶν γνωρίσῳ ἐγγύθεν παρετήρησα ἐν αὐτῷ φανατισμὸν σκυῶν, μετὰ προσπεποιημένον κυνηγοῦ καὶ ρυσαρίας, ἐπαρῶν ὑπερμετρον, διαγογῆν ἀνεπιλητῶν μὲν καὶ ἀφιλοκερδῆ, ἀλλὰ καὶ φρόνον κατὰ πάντων τὸν διακρινόμενον ἐπὶ πνευματικῇ ἀξίᾳ, ἐπὶ πλοῦτον ἡ γένη. Καὶ δὲν ἐστερεῖτο μὲν γνόμων, ἀλλ' ἡμοίρει εὐχερείας περὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ γράφειν ἐγίνωσκεν ὅμως ἐντέχνως, ὅπως οἱ πλείστοι τὸν ἀρχηγὸν τῆς πολιτικῆς μερίδος εἰς ἦν ἀνήκε, νὰ προσελκύη τὴν ὑπόληψιν τὸν ὀλιγότερον αὐτοῦ πεπαυμένον». Εἶνε δὲ περιέργου ἐπὶ παρὰ τὴν δημοφιλίαν του καὶ τὴν ἀσθηρότητα τὸν ἦθον τοῦ ἀλλόκοτος οὗτος μεταρρυθμιστῆς συνεδεθὴ ἄλλοτε ἐροτικῶς μετὰ τῆς μανιδῶς τῆς παρισίων τριόδων Θεοφίλης δὲ Μερικουῦ\*, ἦτις ἀφ' οὗ διεδραμάτισε πρῶτον πρῶτον κατὰ τὰς στάσεις καὶ τὰς ἡλιαγογίας, δι' ὃν κατορθώθη ἡ κατάλυσις τῆς βασιλείας, ἐπεράτωσεν ὕστερον οὐκέρως τὸν βίον φρενοβλαβῆς καὶ ἐν δεινῇ στεήσει.

Κατὰ τὸ καταρτισθῆν ἐπὶ τοῦ Ρόμ ἡμερολόγιον, τὸ ἐτος διηρητο ὅπως καὶ πρότερον, εἰς δώδεκα μῆνας, ὃν ἕναστος συνέκειτο ἐκ τριῶν ὁντων ἡμερῶν, πρὸς συμπληρωσιν δὲ τοῦ συνήθους ἔτους προσετέθησαν ἐν τέλει πέντε ἡμέραι, καλούμεναι, *επαγόμεναι* ἢ *συμπληρωματικαί*. Ὁ μὲν διηρητο εἰς τρεῖς δεκάδας, αἱ ἡμέραι δὲ αἱ ἀνήκονσαι εἰς ἐκάστην δεκάδα ὀνομάζοντο συμφώνως πρὸς τὴν τᾶξιν ἦν κατεῖεν ἐν αὐτῇ, πρώτη, δευτέρα, τρίτη κλπ. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸ ἡμερολόγιον ἐφεροῦζετο τὸ δεκαδικὸν σύστημα, διότι τὸ χρονικὸν διάστημα αὐτοῦ διηρητο εἰς δέκα μέρη ἀπὸ ὧρον, ἕναστος δὲ μέρος πάλιν ὑποδιηρητο εἰς ἄλλα δέκα καὶ οὗτω καὶ ἔξῃς μέχρι τοῦ ἀπειροστού. Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν ὠρέων νὰ ὑπενημιχῶσιν ἐποχὴν τινὰ ἀξιωμαθιμῶνον τῆς Ἐπαναστάσεως ἢ ἀρετῆν τινα δημοκρατικῆν. Ὅθεν ἐκλήθησαν οὗτω πως: Ὁ ἀπὸ 21 Μαρτίου μέχρι τῆς 19 Ἀπριλίου, κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον διαρκῶν μῆν τῆς Ἀγαγενήσεως, ὁ ἀπὸ 20 Ἀπριλίου μέχρι 19 Μαΐου τῆς Συνενοῦσεως, ὁ ἀπὸ 20 Μαΐου μέχρι 18 Ἰουνίου τοῦ Σφαιριστίου (εἰς μνημῆν τοῦ Σφαιριστίου Jeu de Paume ἐνθα συνέβηεν ἡ Συντακτικὴ Συνέλευσις), ἀπὸ τῆς 19 Ἰουνίου μέχρι τῆς 18 Ἰουλίου τῆς Βασίλλης, ἀπὸ τῆς 19 Ἰουλίου μέχρι τῆς 17 Ἀγούστου τοῦ Λαοῦ, ἀπὸ τῆς 18 Ἀγούστου μέχρι τῆς 16 Σεπτεμβρίου τοῦ Ὅρου, ἀπὸ τῆς 22 Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 21 Ὀκτωβρίου τῆς Δημοκρατίας, ἀπὸ τῆς 22 Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 20 Νοεμβρίου τῆς Ἐγότητος, ἀπὸ τῆς 21 Νοεμβρίου μέχρι τῆς 20 Δεκεμβρίου τῆς Ἀδελφότητος, ἀπὸ τῆς 20 Δεκεμβρίου μέχρι τῆς 19 Ἰανουαρίου τῆς Ἐλευθερίας, ἀπὸ τῆς 20 Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 18 Φεβρουαρίου τῆς Λακισότητος, ἀπὸ τῆς 19 Φεβρουαρίου μέχρι τῆς 20 Μαρτίου τῆς Ἰσότητος. Αἱ δὲ πέντε συμπληρωματικαὶ ἡμέραι, αἱ ἀντιστοιχοῦσαι εἰς τὰς 17, 18, 19, 20 καὶ 21 Σεπτεμβρίου ἀπεροῦντο εἰς τὴν *νιόθεσίαν*, τὴν *βιομηχανίαν*, τὰς *ἀνταμοιβὰς*, τὴν *παρότητα* καὶ τὸ *γῆρας*.

Ἄλλὰ καὶ αἱ ἡμέραι τῆς δεκάδος, πλὴν τῆς ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ὀνόματος εἶχεν ἐκάστη καὶ τὸ ἄντικειμένον ἢ τῆς ἰδέας, εἰς ἦν ἦτο ἀπερομένη. Οὕτως ἡ πρώτη ἐκαλεῖτο ἡμέρα τοῦ Ἐπιπέδου, συμβόλου τῆς ἰσότητος, ἡ δευτέρα τοῦ Φουγιῶν πλοῦ (Bonnet), συμβόλου τῆς Ἐλευθερίας, ἡ τρίτη τοῦ Ἐθνοῦσμου, συμβόλου τῆς ἐθνικῆς σημαίας, ἡ τέταρτη τοῦ Δόρατος (Pique) ὅπλου τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου (!), ἡ πέμπτη τοῦ Ἀρότρου, ὄργανου τοῦ γεωργικοῦ πλοῦτου, ἡ ἕκτη τοῦ Διαβήτου, συμβόλου τοῦ βιομηχανικοῦ πλοῦτου, ἡ ἕβδομη τῆς Δέσμης, συμβόλου εἰς τῆς ἐνώσεως ἰσχυρῶν, ἡ ὄγδοη τοῦ Τηλεβλήτου, ὄργανον τὸν ἐθνικῶν νικῶν, ἡ ἐνάτη τῆς Ἀρῆς, ἐμβλήματος τῆς γεννήσεως καὶ συμβόλου τὸν κοινωνικῶν ἀρετῶν καὶ ἡ δεκάτη τῆς Ἀναπαύσεως.

Ἄλλὰ τὰς ὀνομασίας ταύτας ἀπεδοκίμασαν ἐν τῇ Συνελεύσει ὁ Δυγέμ (Duhem), ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπαρχίας τοῦ Βορρά. «Βεβαίως, εἶπεν ἡ Γαλλία Ἐπαναστάσις παρουσιάζει ἀξισημεῖα γηγόντα, ὃν ἡ

μνήμη πρέπει νὰ διαωνισθῆ; ἀλλὰ τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ταῦτα θὰ εἶνε καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τὰ σημαντικώτατα τῶν ἔργων τῆς; Ἄς μὴ πάθωμεν ὅτι καὶ ὁ πάσις τῆς Ρώ

duodi, tridi, quartidi, quintidi, sextidi, septidi, octidi, nunidi, decadi.  
 Τās πέντε δε συμπληρωτικές ή επαγομένης ημέρας ο Φάβρο ονόμασε διά του επαναστασιατικού ονόματος Sans-culottides, ήτοι **Γυμνοτυγίας**. Ως γνωστόν ο όγλος κατ' εξαίρεση την εποχήν των άρρόνων λόγων και των άρρονεστέρον πρόξενον εκ μίσεως προς τους άριστοκρατικούς ανέλαβεν άφ' εαυτού την άσημον ονομασίαν των Sans-culotte, ήτοι Γυμνοτύου ή Σεραραζούτου, ήτις κατόπιν απέκτησε την έννοιαν του γυμνοτύου και άπόφου πατριώτου, ο δε Φάβρο ειρήσθη εκ των αρχαιολογικών γνώσεων νέον επιχείρημα διά να κολακεύη τα πλήθη, είπόν ότι μέρος μόνον της Γαλατίας κατά την αρχαιότητα, το περί την Ανώνα, ονομάζεται Gallia braccata έπομένως ή λοιπή Γαλατία ήτο άνέκαθεν Σεραραζούτος!

Ήσαν δ' άφιερωμένα αι ήμέραι, ή μὲν πρώτη προς εορτήν της Άρετής, ή δε δεύτερα της Μεγαλοφυίας, ή τρίτη της Έργασίας, ή τετάρτη της Κοινής Γνώμης και ή πέμπτη των Άμοιβών. Κατά πάσαν τετρατείαν, ήτις απέτελει περιόδον ονόματι Φραγαράδα, προστίθεται μία έτι έμβόλιμος ήμέρα, άφιερωμένη εις την Δημοκρατίαν. Έν εξαστή αυτών έτελείτο ειδική τελετή περίεργος ήτο ή της τετάρτης ήμέρας, της άφιερωμένης εις την Κοινήν, ότε, καθά συνέβαινον άλλοτε εν Έλλάδι και εν Ρώμην παρείχτο πλήθος έλευθερίας εις έκαστον να εκδηλώση τα διανοήματα του και να ειπή παν ότι έβούλετο. Κατά την τελευταίαν δε ήμέραν του διασέκτου έτους έτελούντο δημοσία πανηγύρεις και έννοιαι άγώνες.

Άλλά και αι κοιναι ήμέραι του έτους, συμφώνως προς την πρόθεσιν των εφευρετών του νέου ήμερολογίου και προς τās ίδεας, ως άνέφερον ο κατασκευαστής τον Φάβρο, άνεφάρουν όχι πλεον εις άγους και εις θρησκευτικά γεγονότα, αλλά εις άντικείμενα χρήσιμα, εις ζώα εις φυτά και όργανα. Πάσα δεκάτη ήμέρα ήτο άφιερωμένη εις έν γεωργικόν έργαλειον, πάσα πέμπτη εις ζώον τι εκ των οικιακών, αι δε λοιπαι εις τ' άλλα άντικείμενα. Το νέον χρονολογικόν σύστημα εφηροσθή την 25 Νοεμβρίου 1793, ήτις κατά το δημοκρατικόν ήμερολογιον ήτο ή quintidi, ήτοι ή πέμπτη του μηνός **φραγιάς** του Β' έτους της μίας και άδιαφύτου Γαλλικής Δημοκρατίας, ή δε ήμέρα αυτή ήτο, κατά παράδοξον σύμπτωσιν, άφιερωμένη εις . . . τον χοίρον!

Και οι μὲν Ιακωβίνοι και Κορδιλιέροι και αι λοιπαι σπειραι των φανατικών και των φρενοπαθών ήλάλαζον διά την μεταρρυθμίαν, ήν έθεώρουν ως την άποκοπήν ενός έτι κρικού εκ των συνδεόντων εισότη την δημοκρατίαν κοινωνίαν μετά των πρηνών καθεστώτος, και οι επίσημοι στιχομυχοί αι έξυμούντες τα κλέα της Έπαναστάσεως, δέν παρέλειψαν να εφηρμήσασαι και το δημοκρατικόν ήμερολογιον, εύθείσθαι δέ και εκδοτά σπείρασιν να δημοσιεύσασαι τα νέα ήμερολόγια μεθ' οδηγίων περί την εξήγησιν αυτών. Έν εξ αυτών εκδοθέν υπό του πολιτικού Έλευθεροφίλου Millin (σημειώσων ότι ο πολιτής Millen ονομάζοτο πρότερον Λουδοβίκος, αλλά μετά την εξορέλειαν του άγιου έθεώρησε καλόν ν' άντικαταστήσθ το βασιτυτικόν του όνομα διά του άποτέρου άρχιμοφάνους και δημοκρατικού) έφερε την εξής έπιγραφήν:

**Έπιτηρίς των δημοκρατικών, ήτοι Συναξάριον φυσικο-οικονομικόν μετ' εξήγησιν των τριακοσίων έβδομηκοντα δύο όνοματων δ' ών εκλήθησαν αι ήμέραι και οι μηνες, πόνημα διά της καθήμενης άναγνωσεως του όποιου οι έρηβοι και οι ένήλικοι πολιται δύνανται ν' άποκτήσασαι τās αναγκασιότατας έν τω κοινώ βίω γνώσεις και τās μάλλον εφραμοστές έν τη οικιακή και τη άγροτική οικονομία, τας τέχνας και τη ενημερία της άνθρωπότητας (!).** Εις δε των άνωτέρω ύμνησών, έν τω προοίμω των στίχων του έγραφεν ότι «ή ύπαρξις αυτή της Δημοκρατίας εν μέρει εξητάτο εκ της ύπαρέξεως του Ήμερολογίου διότι, προσέθετε δικαιολογίον, και όχι άλόγος κατά βάθος, την ιδέα του ταύτην, τίς εινε ο έπιφορότατος των έχθρών της Δημοκρατίας; Ο θρησκευτικός φανατισμός. Τί δε το ισχυρότατον κατά τούτου άντιφάρμακον; Το Ήμερολόγιον». Το μάλλον δε παράδοξον εινε ότι το σύστημα τοιούτων όνομάτων και των μορμών ένυχε των έγκριμών και τινων εκ των μεταγενεστέρον, οι δε υπό πνεύμα δημοκρατικόν γράφοντες εκ των νεωτέρων έπιφάνων ιστορικόν της Έπαναστάσεως άνάφεροναι την μεταρρυθμίαν του ήμερολογίου μετά πολλών επαιών και μετά σφοδρόν ποιητικόν οίστρον. Ο Louis Blanc το άποκαλεί «φαιστωγόμημα χρώτος ποιητικόν ιδεών και λογικής, ήμερολόγιον θελατικόν, ένθα την ιστορίαν του έτους άφηγούται οινοει όι σπόροι και αι βροχαι, και τα φυτά και αι όπάρα και τα άνθη». Ο δε Michelet το χαρακτηρίζει ως «άληθές ήμερολόγιον, ένθα αυτή ή Φύσις διά της έπερίσταυ γλώσσης των καρπών και των άνθων της και διά των εφεργητικών άποκαλίψεων των μητρικών της δώρων παρέχει την όνομασίαν των διαφόρων του έτους φάσεων». Οι σύγχρονοι όμως φαίνεται ότι δέν έμειναν πολύ ενθαρσισμένοι εκ της μεταβολής. Ουδείς βεβαίως έτόλμα να ψεύη δημοσία το νέον σύστημα, διότι κατά τās ήμέρας έκείνας της αρχαίου έλευθερίας ο τολμόν να εκδηλή γνώμην άντίθετον προς την των κυβερνητόντων έστέλλεται κατ' εύθείαν εις το ίκρίωμα. Μόνος ο La Harpe έτόλμησε να καταγράψη τινάς των όρων του νέου ήμερολογίου υπό γραμματικην έσοφην άποκαλόν «νεολογισμούς σολοίκους τά **Θερμιδορ και μεσοδόρ και φροκινιδόρ**, όνόματα συγκείμενα εκ ριζών έλληνικών και λατινικών μετά καταλήξεων ισπανικών». Άλλά και ταύτα έγράφον εν άρχη του 1795, ότε ειχε καταλυθεί έν μέρει το κράτος του Τρόμου μετά την θερμοδοριανήν μεταβολήν και ήτο άποσοφόν επιτετραμμένη ή έλευθερία του λόγου. Ουχ ήτον ή άποδοκιμασία της κοινωνίας και ο ύποχώρος γοργησμός ήτο γενικός: οι άνθρωποι δέν έστεργον εύχαριστός ν' άποξενωθώσι παλαιών και προσφιλών Έξων, συνδυάζομενον μεθ' ίερών άναμνήσεων και σεβαστών οικογενειακών παραδόσεων, όπως συμμορφωθώσι μετά κοινών φαντασιοποιήτων ότε δε μωρόν μετά την εφραμογήν ήλθον αι μεγάλαι εορταί του έτους, ως σεβεται και πανηγύριζει πάσα ή Χριστιανώσθη, ή δυστροπία ήτο γενική. Την ήμέραν την ιερών και ποιητικότην των Χριστιανών δέν ήδύνατο ο λαός να συνήθισθ και να θεωρή ή 5 του **νιβός**, άφιερωμένη δε εις τον . . . κύνά, όπως ή ήμέρα των Θεοφανείων ήτο άφιερωμένη εις την άβυσσον! Την ήμέραν της Γεννήσεως της Θεοτότου εορτάζετο το λεπτοκόρον, του Εωαγγελισμού ή όρνις: αντί του άρχαγγέλου Μιχαήλ εορτάζετο ο άμάραντος, αντί της άγίας Κλωθίδης ο όρντις και αντί του άγιου Γερμανού το βερύκοκον! Εις ούδνα έπετρέ-

πετο να περιβλήθη την Κυριακήν ένδυσμασίαν εορτάσιμον και καθάριον ή περιεποιημένην, διότι θα έξελαμβάνετο υπό των κατακόλων, ως ύπατος, ως ci-devant, ήτοι του πρηνών καθεστώτος όπατός, ως μη άπασιζόμενος τās επαναστασιακάς μεταρρυθμίσεις, εις το άμάρτημα δε τουτο καταγινώσαστο ποιήν θάνατον. Ουδείς έτόλμα να «κόνη την πτήταν» κατά το έν Γαλλία έθιμον την εορτήν των Θεοφανείων ή ν' άνάγη πρηνών χαριόσιμον κατά την έσπεραν του Άγιου Ιωάννου ή να έτελέσθ τινά των πατροπαράδοτων συνήθειών των συνδεόμενων μετά τινων θρησκευτικών εορτών. Την ήμέραν, καθ' ήν ή Έκκλησία επιτελεί εύλαβώς την μνήμην των κεκοιμημένων, δέν ήτο επιτετραμμένον εις τους πενθούντας να μεταβώσι εις τά κοιμητήρια, εκ των πλείστον των όποιων ειχον άφαιρεθί και οι σταυροί και πάν ίχνος της χριστιανικής θρησκείας, και να γονιπετήσασι προσεγγίζομενοι παρά τους τάφους των φιλιτατων αυτών νεκρών. Την δε πρώτην ήμέραν του έτους 1794, ήτις ήτο άπλόος, κατά το νέον σύστημα ή **δυοδι νιβός**, ουδείς έτόλμησε ν' άγοράσθ όπως προσφέρη δώρα εις τους γνωσίτους του ή ν' ανταλλάξθ φανερός εύχάς μετά των φίλων, τά δ' έμπορικά καταστήματα μετά φόβου άπέφυγον να εκθέσασιν εις τās προθήκας των την ήμέραν εκείνην τ' άθήματα των παιδών και τά σακχαρωτά και τά διάφορα άλλα άντικείμενα όσα έπωλούντο συνήθως άλλοτε επί τη φαιδρία εορτή. Η καρποφία δε των δημοκρατικών άρχων ειχε φθάσει μέχρι του σημείου ν' άνοιγασαι τās ριπτιόμενας εις το τυχερόμειον έπιστολάς και να τās άναγνωσώσασαι μηπως τυχόν άνακαλύψασιν έν αύταις εύχάς επί τω νέω έτει. Ουάι δε εις τον άσέβη, όστις ήθελεν ύποπέσει εις το άμάρτημα της κατά του δημοκρατικού ήμερολογίου καθοσιώσεως.

Τουαύτη τυραννία έξασκουμένη παραλόγως επί της συνειδήσεως, επί του φρονήματος και επί των τιμαλφεστέων της καρδίας αισθημάτων δέν ήτο δυνατόν να διαρκήσθ επί πολυ άνεν βιαίας άνατροπής. Εύτυχώς ή άμάρτηρα επαναστατική τραγική προσγγίξεν εις το τέμα της. Όλιγοις μηνας μετά την εφραμογήν του δημοκρατικού ήμερολογίου τά άλληλοσπαρασσόμενα κομμάτια των έξέλλων μέχρι φρενοπαθείας επαναστατικών έξουσιώθησαν. Πρώτοι έξεσον οι περί την Δημοκρατίαν φάλοιοι και άκρατές και ουταρόστομοι, λαμοκοστηθέντες μετά του άρχηγού αυτών Έριπέτ' μετά δεκα δε περίου ήμέρας ο άτίθισσος της Έπαναστάσεως μολοσσός, ο Δαντόν, όλογογνησας και θελήσας να επανέλθ εις πρότερα ιδεήματα ήρηλάγη υπό του φρασιαστικού στραβίλου και έθανάτωθ μετά των σίν αυτώ. Πορνούμενος εις τον τόπον της καταδίκης, έφώνησεν, ως λέγεται, άποτεινόμενος προς τά παρόντα της κατοικίας του άτηνός αυτου άντιπάλου: «Ροβεσπιέρος, δέν θα βραδύνθς να έλθης να έξετασθόμεν!» Η προφητεία του έξεπληρώθη. Μετά τρείς άσρβός μηνας ο δικτατορικώς κυβερνών και την Δημοκρατίαν διά της όμης και απανθρώπου Έπιτροπής επί της Κοινής Σωτηρίας Μαξιμιλιανός Ροβεσπιέρος μετά των σίν αυτώ άποτελούντων τριανθάριαν Κοιτών και Σαιν-Ζουστ, άνατραπέις υπό των έχθρών του και κηρυγθείς εκτός του νόμου, εξαρατομέιτο την 10 Θεομιδορ. Η ήμέρα αυτή έσημείωσε την ύπάρτην άσμην του επαναστατικού τυφώνος.

Έκτοτε το σύστημα του Τρόμου, το άναχθέν εις περιοχήν κυβερνήσεως άρχιζει να γαλαρύνει, ο πιέξων τά στήθη Έριπύτης βαθυμόντων άποσύρεται, ή συνείδησις άναπέθ τά έαυτής δικαιώματα, όσημέρα δε ή αντίδρασις άναπτύσσεται γιγαντιαία.

Η νέα τροπή των πραγμάτων έπιδοθί και επί του ήμερολογίου και εορτολογίου. Εις μάτην έμείνετο ή έρινύς της άφροσύνης: το πνεύμα της χριστιανικής θρησκείας παρέμενε σφον, οι δε καρτερικοί αυτής λειτουργοί οι ύβριστάμενοι παντοίας κακώσεως, ήδύνατο να επανυλάθασιν την σφην του συντριβομένου έντός υγδίου φιλοσόφου προς τον όμον της Κίτρον τύραννον Νικοκρόντα: «Τίποτε τον Άναξάροον θύλακα». Αι θρησκευτικαι πεποιθήσεις μετά την θερμοδοριαν άνατροπήν έξεδηλούντο θαυραλώτερον, τά σύμβολα δε και ή έξωτερική λειτουργία του χριστιανισμού επανήρχοντο πάλιν από των κρησφαιγμένων εις την επιφάνειαν και άποκαθιστάτο ή γρήσις των αρχαίων και προσφιλών θρησκευτικών και κοινωνικών έθιμων. Το Έπαναστατικόν Ήμερολόγιον παρέμεινε ως έπίσημος χρονολογία της πολιτείας και των δημοσίων και ιδιωτικών πράξεων, άλλ' όσημέρα καταργουμένων των μορμών αυτου και θεατρικών τιμών και πανηγύσεων, περιεσποσών δε άμέσως εις παντελή λήθην των συνδυάζομενων μετά των ήμερών των κοινωικών φυσιολατρικών άναμνήσεων. Η τοιαύτη μετέωρος κατάστασις έξηκολούθησε μέχρι της έπισιμον συνδιαλλαγής του Κράτους μετά της Έκκλησίας γενομένης επί της ύπατείας του Βοναπαότου διά του έν έτει 1801 Κογκροδάτου, τέσσαρα δ' έτη βραδύτερον, επί της Αυτοκρατορίας, καθργήθη έπίσημος υπό του Ναπολέοντος το επαναστατικόν ήμερολόγιον και επανελήθη από της 1 Ιανουαρίου του 1806 ή συνήθης χρονολογία.

Άξιον σημειώσεως εινε ότι άμφότεροι οι εφευρέται και διασκευασταί του δημοκρατικού ήμερολογίου οικτρώτατον εσχον τέλος.

Και ο μὲν Φάβρο δ' Έγγλαντιν όλίγους έπρόφθασε να άφιμήσθ μηνας εκ των παρ' αυτου όνομασθέντων, καθότι συλληφθείς την νύκτα της 23 φραγιάς, alias 12 Ιανουαρίου, ως ύπαίτιος παραποσώσεως ψηφισματός της Έθνοσυνελεύσεως, έδικασθη και κατεδικάσθη μετά του πολιτικού του άρχηγού Δαντόν και των όμοφρόνων του Λακροά, Φιλπιτώ κλπ. και έθανάτωθ την 16 του μηνός γεμινάλ, (5 Απριλίου). Ο δε Ρώμ άμειλίστερος εις τās στρεβλίας αυτου ιδέας, παραγωγιστράν δέν τους καιρούς και συμμεταστών της συνομοσίας του όλυον των παρισίων προαστείων δι' ής έσοκοπέτο ή άποκατάστασις του καταλύθέντος κράτους των Ιακωβιτών, συνελήθη μετά των συνεόγων του και κατεδικάσθη εις θάνατον, άλλα προλαβόν την δικαιοσινήν ήτοχομειδισθή έν τη εφορτή του.

Η περιεργος αυτή ιστορική οελίς ύποκρύπτει σοφόν διδάγμα. Έάν κατά το αρχαίον παράγγελμα, άσυνετον εινε το μετανεύειν κοινών εκ κείνων, άσυνετώτερον βεβαίως εινε το μετανεύειν και άνατρέπειν τά εφρουθισμένα από χρόνου μακροϋ, τά καθρητισμένα και έγκεκαμένα από της πείρας των γενεών, το επίζητείν την άναστάσιμον των καλώς ερόντων και την βιαίαν εφραμογήν φαντασιοπλασιών έν της όρέξεως του νεωτερισμού, ήτις οσάκις εκδηλούται κατά τοιοϋτον τρόπον δέν εινε ή φυσική της προόδου έξελίξις, άλλα σύμπτωμα πνευματικής ταραχής και κοινωνικής νόσου.



## Από σαντού και άσ' όγα.

**ΕΙΣ ΤΟ ΕΚΤΟΝ.** — Το παρόν φύλλον είναι το τελευταίον του πέμπτου έτους της «Εικονογραφημένης» από του προσεχούς δε τεύχους εισερχόμεθα εις το έκτον έτος.

Επαναλαμβάνομεν και πάλιν την έκφρασιν της βαθείας ήμων ευγνωμοσύνης προς τους ύποστηρίζαντες το έργον μας.

Το περιοδικόν μας, τυχόν εύθύς εξ άρχής της στοργής της εκλεκτοτέρας κοινωνίας μας και των έξω Έλλήνων, έφθασε να θεωρηται άπαραίτητον στόλισμα παντός γραφείου και πάσης αιδούσης, άναγνώσκεται δε μέχρι του άπωτάτου σημείου οσηίου όπου ύπάχει Έλλην, μέχρι της Νοτίου Αφρικής, του Ντίεον της Κίνας, μέχρι του Βλαδιβοστόν, του Κογκό και του Τσιέν - Τσιεν της Ιαπωνίας.

Είναι ταύτα βεβαίως άποτελέσματα μιας έργασίας μας εύσυνειδήτου, άλλ' εινε και άποτελέσματα της εκτιμήσεως αυτής εκ μέρους των συνδρομητών μας.

Τους ενθαρσινούμεν θερμοτάτα, εισερχόμενοι δε εις το έκτον μας έτος ύποχρόμεθα να άνταποκριθώμεν άκόμη περισσότερον εις την ύποστήριξίν των.

Επί τη εύκαιρία ταύτη και προκειμένου να άρχισθ ή δεκαπενθήμερος του φύλλον παρακαλούμεν τους κ. κ. συνδρομητάς μας όσοι δέν επιθυμούν την περαιτέρω άποστολήν του να μās το δηλώσουν όσον το δυνατόν ταχύτερον.

Είναι θερμοτάτη ή παρακλήσις μας αυτή, ή όποια θα μās άπαλλάξθ δαπανών και ένοχλήσεων.

### ΟΙ ΚΑΛΟΙ ΜΑΣ ΦΙΛΟΙ

Καθήκόν μας είναι να έκφράσωμεν την ευγνωμοσύνην μας εις όλους τους εφινείς συνδρομητάς μας όσοι μās ύποστήριξαν μέχρι τούδε, όφειλομεν όμως να εκτιμήσωμεν ιδιαίτερος έκαιρετικά τινα δείγματα άγάπης προς το φύλλον μας.

Δέν πρέπει να παραλείψομεν να έκφράσωμεν θερμάς εύχαριστίας εις την κ. Μαρ. Ν. Ζαχαρώφ, του έν Βόλη ταμία των Σιγερρόβρων Θεσσαλίας και να μη έξάρωμεν την άκρισίαν μεθ' ής κατ' έτος, άνευ ούδεμιάς ύπενηθυμίας, και πριν λήξθ ή συνδρομή της σπαύδις να μās ειδοποιήσθ διά το έργόμενον έτος. Τα αυτά θα έγράφομεν και διά τον έν Ρίοτ της Πελοπίας συνδρομητήν μας κ. Δρ. Ηγλειδην. Είναι χρέος μας να τον ειχαριστήσωμεν διά τά δείγματα της προθύμου άγάπης.

Όφειλομεν άκόμη να έξάρωμεν την άγάπην και την προθυμίαν μεθ' ής διακεκριμένοι όμογενείς του έξωτερικού, έπιστολήσαν μās, έμποροι άλλοθ, πολυάσχολοι δε, ειρίσκουν καιρόν να άσχυλόνται με τά συμφροντα της «Εικονογραφημένης», να τά προστατεύουν ως ιδικά των, να ποσούν την έξελπίσιν του φύλλον μας και να έργάζονται ύπέρ αυτου.

Θ' άνάφερομεν μεταξθ των άλλων, τον έν Δαρσαλάμ της Ν. Αφρικής έμπορον κ. Αθανάσιον Κροσσον, τον έν Τερπόσθη φίλον μας κ. Ι. Φαγαρόπουλον, τους έν Αιγύπτω κ.κ. Άντ. Λαγνήν έν Μπενι Σουάφ και Εωάγγελον Μανταδάκην έν Μπενι Μαζάρ, Ε. Κωνστατινούπουλον έν Μανσούρ, Γ. Σωτηρόπουλον και Χ. Καλλιάρην έν Ζαγαζίκ, τον κ. Κωνστ. Φέσσον ίατρόν έν Καβάλλα, τον κ. Ε. Σινίκη έν Σάνθη, τον κ. Β. Δεμερτζόγλου έν Δράμψ, τον κ. Α. Μάνδραν έν Μτυλήνην, τον κ. Δ. Παπαδόπουλον έν Μοντάξ της Αφρικής, τον κ. Κωνστ. Δαυλάκον έν Αρσόδη, τον κ. Σπύρον Κυριαζήν έν Ντίεστορ της Βραζιλίας και τον έν Adis-Ababa φίλον μας και ιδιαίτερον όδοντοκράτην των Α. Α. Μ. των Αυτοκρατόρων της Αδουσιανίας κ. Καρκατσιάνη.

Πρός όλους τους άντιτέρω φίλους της ή «Εικονογραφημένης» έπ' εύκαιρία της λήξεως του πέμπτου έτους της έκφραζέ θερμήν ευγνωμοσύνην.

### ΕΥΤΥΧΕΙΣ ΔΕΣΜΟΙ

Μιας νέας έλληνικής οικογενείας, εξ έκείνων αι όποια εις το έξωτερικόν τυροδν ύψηλά το έλληνικόν γόντρον και μιας άληθινής οικογενειακής εύτυχίας έτέθησαν τά θεμέλια, άνταλλαγέντος δακτυλίου άρραδώνος μεταξθ της θυγατέρος σεβαστου έν Τερπόσθη όμογενούς, του έμπορευόμενου κ. Τυπάλδου Ευδα Ιωάννας και του κ. Μαρίνου Δελλαπόρτα.

Η «Εικονογραφημένη» ραίνει με τά ευθέστερα άνθη το ζήθος και εύχεται ταχέαν την στέφην.

### Ο ΕΛΛΗΝ

Όλη ή ψυχολογία του Έλληνος, του Έλληνος ο όποιος παραπονείται διά την κατάστασιν της Πατριδος και παραπονείται θρημώς, αλλά την άγαπή πάντοτε τρυφερά και τήν συντρέχει, ή ψυχολογία αυτή της δυνατοτέρας άγάπης έμπορει να έξαχθ από μίαν έπιστολήν συνδρομητού μας,

του μεγαλοεπιχειρηματίου κ. Δημ. Κ. Κριτσέλη, συντρέχοντος την «Εικονογραφημένην» από του πρώτου έτους της έκδόσεώς της.

Μας γράφει ο κ. Κριτσέλης από το Μάνιγκων της Αμερικής: Άφου εις την άρχην μās γράφει ότι στέλλει την συνδρομήν του, καιτοι μη λαβόν από τριών μηνών το φύλλον μας διότι διαρκώς ταξιδεύει, χωρίς να όχουρωθί, όπως κάθρον όλίγοστον εύτυχώς, εις τό γεγονος αυτό και να μās αιτιαθί και άφου άφίνει τά όδρα όσα ειχονεν ύποσχεθί, ύπέρ της «Εικονογραφημένης», γράφει:

«Αναγνώσκω τακτικά τά έν Έλλάδι συμβαίνοντα και ως Έλλην βλέπωμαι διά την άφιλοτιμίαν και την άφιλοκαρίαν των Ίθυνόντων. Αν ό στρατός κάμη και τι και περιορίσθ τους ατόθι κρηφνας, τους έκμυζώντας ως βέβλλα: τό αίμα της άτυχούς Πατριδος, καλώς άλλως θα εινακ προτιμώτερον να μη όνομαζώσασθαι Έλληνας. Ρουπαίομεν τοιοϋτον όνομα».

Δράμψ το παραπονον, θρημύτατον.  
 Άλλ' έρχεται το ύπερρόγραφον της έπιστολής:  
 «Σās έσωκλήσιω κ.τ.λ. με το ύπόλοιπον στείλατέ μου λαχραία του στόλου και θέλατε με ύποχρεώσθ».

Ο Έλλην ο παντοεινός, ο όποιος γκρινιάζει άλλα άγαπή.

### ΝΑΛΕΙΠΕ Η ΛΥΠΗ!

Η Λύπη και ή Χαρά — θεαίς του κόσμου — όλοϋθε περπατούν άδελφωμέναις: μέρα και νύκτα άγρυπνας έμπρός μου γοργοπετούν, και φαίνονται πλασιμένες, ή μιά γεμάτη άγκάθια πυρομένα, και ή άλλη όλη άφρός με κάλλη ζένα. Τ' άγκάθια έκείνης την καρδιά πληγώνουν, και τας πληγιάς των άνοικταίς άφίνουν, και κάποτε τά σπλάγνα φαρμακόνου. Της άλλης: φει! τά κάλλη ταχυρόνου 'σαν τον άφρό, και βασιλεύει ή Λύπη... Θεέ! δέν ήμπορούσε αυτή να λείπη!

Κίρκουρα Αθηνάτος 1909

Ν. Γ. ΜΑΥΡΟΧΗΣ

### ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ

Γίνετα: συχνά αυτάς τās ήμέρας χρήσις του όρου Δικτατορία και είναι άνάγκη να εξηγηθθ ότος.

Οι Ρωμαιοι δικαιοκοντο κοινοδουλευτικώς, άνεγνωρίζον όμως ότι εις περιστάσις τινάς κρίσιμος ή έξουσία έπρεπε να συγκρατηθ εις χείρας ενός άτομου επί όρισμένον χρόνον. Ένωσάται ότι ή συγκέντρωσις αυτή έγένετο υπό όρους τοιοϋτους ώστε να μη δικαιώνουθ ή λαϊκή έλευθερία. Η άνάγκη της έγκαταστάσεως Δικτατορίας ύπεδικονετο διά ψήφισματός της Γερουσίας και ο Ίπατος, έν έβλεπε την άνάγκην έπικρατικην, έπέλεγε τον Δικτάτορα. Έκτός αυτου ή Δικτατορία δέν ήτο δυνατόν να διαρκήσθ περισσώτερον των εξ μηνών και συχνά συνέθη ώστε ο Δικτάτωρ να καταθέσθ την άρχην πρό της λήξεως της εξουσίας προθεσμίας. Ο μόνος περιορισμός του άπεριορίστου της έξουσίας του ήτον ή απαγόρευσις του να διοική τον δημόσιον πλοϋτον.

Ητο μία βασιλική έξουσία άπεριορίστου και άνεύθυνου, διαρκούσης της όποιας ή ίαχύς των άλλων άρχών έπαιων. Ο Δικτάτωρ ήτο άπόλυτος κύριος, μη έδων ούθε μετά την παύσιν της άρχής του λόγον διά τās πράξεις του, έκτός δι' όρισμένας τοιαύτας.

Όγδοήκοντα όκτώ δικτατορία άνάφερονται εις την Ιστορίαν της Ρώμης. Άλλ' άνθ οι περισσότεροι των Δικτατόρων δέν έγρηγορησιν εις έξουσίαν των έν ύπερβαίσις, ο γδοηκοστέος δευτέρος, ο Σύλλας, ύπεβρεν άπίσιος. Λαβόν την έξουσίαν διά να ψήφισθ τους άναγκάσιους νόμους διά την άναδιοργάνωσιν της καταπεσομένης Ρώμης έπέσυρε την κατάραν της Ιστορίας διά των άπίσιων έκείνων προγραφήν, καθ' ός δέν έμεινε πάθος του Δικτατόρος και των φίλων του άνικανοποίητον με τρυμεράς σφαγας.

Όταν έπικρα έπήλθεν ή Αυτοκρατορία ή Δικτατορία κατέστη περιττή.

### Η ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΘΛΑΣΚΟΠΙΟΥ

Τριακόσια έτη εινα άφ' ότου ο Γαλλικός έδοκίμασε το τηλεσκοπίον του και επί τη εύκαιρία ταύτη δημοσιεύονται αι πρώται εκ της εφευρέσεως έπίσημοι έντυπώσεως.

Ο δικαστής Ιερώνυμος Πριούλι όσας μετά του Γαλλιλαιου άνηλθς εις το καθήνωστέον του Άγιου Μάρκου διά να δοκιμάσουν το τηλεσκοπίον, έγγράφεται ότι «κατά την 21 Αβγούστου 1609 άνήλθα μετά του έξουχάτου Γαλλιλαιού και άλλων σοφολογιώτατων προφώνων διά να δοκιμάσουν το τηλεσκοπίον το εφευρεθέν υπό του ίδιου Γαλλιλαιού».



Και συνεχίζει: «Τό τηλεσκόπιον ήτο από λευκόν χονδρόν υφασμα στερεωμένον εξωτερικώς με θερμαίναν ταινίας. Έφερε δύο μεγάλα θαλάκια, τό έν κοίλον και τό άλλο επίπεδον. Με αυτό τό μηχανήμα όταν παρατηρεί κανείς με τόν ένα οφθαλμόν και έκλειει τόν άλλον ήθόνατο νά ίδη μακράν.»

«Ημείς ήδυνήθημεν νά ίδωμεν τήν Λίτζα Φουζίνα, τήν Μάργερρα, τήν Γκότσα και τόσα άλλα απομακρυσμένα μέρη.»

«Κατωρθώσαμεν ακόμη νά ίδωμεν και τό κωδωνοστάσιον και τούς θόλους του ναού της Παδούρας.»

Αυτά είναι: αι πρώται εκ του τηλεσκοπίου εντυπώσεις, εις τό οποίον όφειλόνται τόσαι αστρονομικά σπουδαία ανακαλύψεις, ως ή τών δακτυλίων του Κρόνου και άλλα.

**ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΠΤΑΟΥΝ**

«Έως εκεί εις τό Κεϊπτάουν της Αφρικης έχει εισθίσει ο αποδημητικός Έλλην και έως εκεί τόν παρακολουθεί ο ακούρατος Ιερέυς του Γ΄Ψίστου.»

«Ο Έλλην έρχεται εκεί κάτω εις επιμίσθιν με άλλας εθνικότητας, ο γάμος δε τόν όποιον δεικνύει ή εικών μας είναι γάμος Έλληνος μετ' Αγγλίδος. Αλλά γάμος εύλογούμενος υπό Έλληνος Ιερέως, αντιπροσωπεύοντος εκεί τήν Ορθοδοξίαν μαζί και τήν Πατρίδα, παρατρύνοντος εις τήν προς αυτής άγάπην, στερεούντος ελληνικής οικογενείας, σφίζοντος από τήν διά τήν Ελλάδα απόλειαν.»

«Ο Ιερουργών λευτήρ είναι ο αρχιμανδρίτης Δαμιανός Έρμιογένης, ακούρατος κήρυξ του Θείου Λόγου αλλά και του πατριωτικού, περιερχόμενος τάς πόλεις της περιοχής του διαρκώς, εργαζόμενος δε και διά τόν στόλον μας, υπέρ του οποίου συνέλεξε τελευταίως 100 λίρας, ής απέστειλεν εις τόν Σεβ. Μητροπολίτην.»

**ΜΙΑ ΕΥΤΥΧΙΑ**

Από τούς όλίγους θεσμούς όσοι έγγυθώνται οικογενειακήν εύτυχίαν είναι ο θεσμός, όστις συνέθεσε δι' άρραθώνος τόν φίλον κ. Αλέξανδρον Δ. Παυλίδη μεγαλοβιομήχανον σοκολατοποιίας και διδάκτορα τών Φυσικών Έπιστημών μετά της έπεράστου θεσπονήδος Έλένης Φιλιππίδου θυγατρός του έν Βόλφ κ. Φιλιππίδου κεφαλαίουχου και πολιτευομένου.

Συνδέονται ούτω δύο οικογένειαι άληθινά πατριαρχικά και υπό τάς άγνάς άρχάς των, υπό τάς εύχάς εύτυχών γονέων, ιδρύεται οίκος ελληνικός, οίκος εύλογημένος και εύτυχισμένος.

Η «Εικονογραφημένη» ιδιαίτερος συνδεμένη με τόν μνηστήρα ραίνει με τά εύωδέστερα άνθη τήν ένωσην και εύχεται άδιάτρακτον τήν εύτυχίαν του ζεύγους.

**Η ΑΝΑΤΟΛΗ**

Έδικαιώθησαν όσοι πάντοτε είχαν πίστιν εις τήν ελληνικήν ασφαλιστικήν εταιρίαν ή «Ανατολή» με όσα τελευταίως συνέδησαν. Όταν ήγέρθησαν δυσπιστία διά τάς ασφαλιστικές εταιρίας, ή «Ανατολή» έμεινεν έκτός του κύκλου πάσης άμφιβολίας, διαταχθείσης δε εξελέγησε τών βιβλίων άλλων εταιριών ή «Ανατολή» δέν περιελήφθη εις τό μέτρον, έμπνεύσασα τελείαν έμπιστοσύνην διά τήν παντοταήνην άκρίθειαν τών λογαριασμών της και τό αναμφισβήτητον αυτών.

Διά τούτο και πάλιν επαναλαμβάνομεν ότι ή «Ανατολή» διαφέρει από άλλας τάς δήθεν εθνικές επιχειρήσεις, αξιοπρεπώς διοικουμένη, αξιοπρεπώς αντιπροσωπευομένη, ακριβής και πονετική διά τό ζένον χρήμα.

**ΚΩΝΣΤ. ΦΕΣΣΑΣ**

Διήλθεν εκ της πόλεως μας ο διακεκριμένος έν Καβάλλα ιατρός κ. Κ. Φέσσας επανερχόμενος εκ του άνά τήν Εύρώπην ταξιδίου του. Ο κ. Φέσσας κατ' έτος επιχειρών επιστημονικόν ταξίδιον εις Εύρώπην παρακολουθεί τάς προόδους της επιστήμης του με ζήλον και άγάπην. Όσοι εκ τών Αθηναίων έγνώρισαν τόν αγαπητόν επιστήμονα μετά ιδιαίτερας χαράς τόν είδον μεταξυ αυτών επ' όλίγας ήμέρας, του ήγχήθησαν δε θερμότατα τό κατευθίδιον εις τήν Καβάλλα, της κοινωνίας της οποίας είναι τόσον σημαντικός παράγων.

**Η ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ**

Περί μονομαχίας, ως έθίμου, έγγράφησαν πολλά ανέκδοτα, όμως παρ' ήμίν όλίγα είναι γνωστά.

Ένας φαρμακοποιός κάποτε προσκλήθεις εις μονομαχίαν εξέλεξεν ως όπλα τά δηλητήριά του. Κατεσκεύασε δύο χάπια, όν τό έν περιείχε στρυχνίνην και ήξίωσεν, καθ' ο προσβεβλημένος, νά καταπίουν τά χάπια. Ένωσεται ότι ο αντίπαλός του υπεχώρησε και ή μονομαχία άπεσοδήθη.

Άλλοτε πάλιν ένας άγγλος, εις τόν όποιον ο διδάσκαλός του διά νά τόν εξοικειώσχη εις τήν νεοελληνικήν γλώσσαν ποιό του παρέδιδε, είχε συστήσει νά κλίνη όλα τά ρήματα τά όποια ήκουε, παρ' όλίγον νά πείση θύμα της φιλομαθείας του. Ένώ εκάθητο εις ένα καφεναεον εισέρχονται βιαστικοί δύο αξιωματικοί.

— Δέν ήλθε ακόμη; λέγει ο εις εξ αυτών.  
— Ηλθον, ήλθεσ, ήλθε, ήλθομεν, ήλθετε, ήλθον; λέγει ο Άγγλος.

Οι αξιωματικοί τόν κυτάζουν και ο ένας του λέγει:

— Άστειεύσεθε μαζί μας;  
— Άστειεύομαι, άστειεύεσαι, άστειεύεται; επαναλαμβάνει ο Άγγλος και κλίνει άφελέστατα όλα τά ρήματα τά όποια λέγουν εκείνοι ζητούντες εξηγήσεις.

Τό αποτέλεσμα ήτο ένοπλος συνάντησις εις τό πεδίον της τιμής. Σταυρώνουν τά ξίφη και ο αξιωματικός του λέγει:

— Δέξου μίαν.  
Άλλ' ο Άγγλος αποκρούει τόν ξιφισμόν λέγων:  
— Δέχομαι, δέχεσαι, δέχεται...  
— Θα σοδ κόψω τήν γλώσσαν! φωνάζει έκτός έαυτού ο αντίπαλος.  
— Κόπτω, κόπτεις, κόπτει... και με μίαν κίνησιν στιβαράν ο Άγγλος τόν άφσπλίξει.

— Είθε λαμπρός ξιφομάχος; παρατηρεί ο αντίπαλος.  
— Είμαι, είσαι, είναι...  
— Μά εξήγησόν, τέλος πάντων!  
— Εξηγούμαι: Τώρα μανθάνω ελληνικά και ο διδάσκαλός μου με συνέδουλεσε νά κλίνω όλα τά ρήματα τά όποια άκούω.

Κάποτε άλλοτε, πρό πολλού, γνωστός δημοσιογράφος εκλήθη εις μονομαχίαν διά τινα φράσιν προσβλητικήν, ήν είχε γράψει εις τήν εφημερίδα του και ήξίωσε νά καθήσχη και αυτός και ο αντίπαλός του επί βαρβελίου πυρίτιδος, εις ήν νά θέσουν πυρ διά θυραλλίδος οι μάρτυρες.

Ένίοτε όμως τό αιματηρόν αποτέλεσμα τό άποσοδει και έν... τάλληρον, άν δέν προφθάσουν νά τό άποσοδήσουν οι μάρτυρες. Αναφέρεται ότι κατά τήν πρό πολλών έτών γενομένην μονομαχίαν μεταξύ τών διασημών σκοπευτών Λαμορώ και Μανουέλ έν Παρισίους, ο Λαμορώ έσώθη χάρις εις έν άργυροέν πεντόφραγκον, καθ' ο προσέκρουσεν ή σφαίρα του αντίπαλου του.

Και εις αυτό είναι άτυχεις οι άπάνταροι, διότι μή έχοντας άργυρά πεντάφραγκα φονεύονται.

**ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ**

Η Έλλάς και ή ναυτική αυτής δύναμις, υπό Λυκούργου Δ. Τσουκαλά, υποπλοιάρχου του Β. Ναυτικού. — Υπό της εταιρείας ο «Ελληνισμός» εξέδότη σοβαρά μελέτη του εύπαιδευτού αξιωματικού του Β. Ναυτικού κ. Λυκούργου Τσουκαλά υπό τόν άνω τίτλον. Ο κ. Τσουκαλάς εξετάζει εις τό πρώτον μέρος της μελέτης του τά της ναυτικής δύναμεις της Έλλάδος, εξετάζει τήν θράσιν της τόσον κατά τήν αρχαιότητα, όση και κατά τόν τελευταίον πόλεμον, εις τό δεύτερον δε τό ζήτημα ποία πρέπει νά είναι ή κατά θάλασσαν παρασκευή μας.

Τό βιβλίον διακρίνει γνώσεις τών πραγμάτων και έμβρόθεια σκέψεων.

**ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ**

Ουδέν καινόν υπό τόν ήλιον. Τά χαρτονομίσματα δέν είναι νέα έφεύρεσις άφού υπήρχον τοιαύτα κατά 2600 έτη π. Χ.

Η έφεύρεσις όφείλεται εις Κινεζικήν Τράπεζαν και τά χαρτονομίσματά της φέρον τό όνομα της τραπέζης, τήν χρονολογίαν, τήν αξίαν όλογράφως και ζωγραφημένα νομίσματα ίσης αξίας προς τήν αντιπροσωπευομένην διά του χαρτονομίσματος.

Δέν έλειπε λοιπόν τίποτε από όσα έχουν τά σημερινά χαρτονομίσματα, ούτε αι όνομαφαι τών υπαλλήλων, ούτε ή ύπόδειξις ότι ή παραποίησις τιμωρείται.

Και επιπροσθέτως τά κινεζικά αυτά χαρτονομίσματα φέρουν μίαν συμβουλήν: «Κέρδιζε όσον είμπορείς και δαπάνη με οικονομίαν».

**ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ**

Κάποτε πλούσιος λόρδος επεσκέφη τόν περίφημον Χάνεμαν, τόν αρχηγόν της όμοιοπαθητικής θεραπείας, ίνα τόν συμβουλευθή. Ο Χάνεμαν χωρίς νά άκούσχη τήν ιστορίαν της ασθεσίας του του έθεσε ένα φιαλίδιον υπό τήν ρίνα και του λέγει:

— Αναπνεύσατε!... Έχει καλώς, εθεραπεύθητε.  
Ο Άγγλος κατεπλάγη διά τό είδος αυτό της θεραπείας και ήρώτησε τί όφείλει.

— Χίλια φράγκα! άπαντά ο ιατρός.  
Ο λόρδος εξάγει τόσκα πενήντηνόντα λιρών, του τό θέτει υπό τήν ρίνα και του λέγει: — Αναπνεύσατε! Έχει καλώς, επληρώθητε.

**Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΙΣ**

Τό Αμερικανικόν Υπουργείον του Έμπορίου και της Έργασίας εξέδωκε τούς επισήμους πίνακας της μεταναστεύσεως του μηνός Σεπτεμβρίου. Κατ' αυτούς τόν μήνα τούτον μετέβησαν εις Αμερικήν άτομα 67,619 εκ τών οποίων 2,065 Έλληνες. Κατά τούς ίδίους πίνακας από 1 Ιουλίου 1908 μέχρι τέλους του αυτού μηνός του 1909 μετέβησαν εις τήν Αμερικήν Έλληνες μετανάσταί μέν 22,586 και μή τοιοῦτοι 2,378 τό όλον 24,969. Κατά τό αυτό διάστημα έφυγον εξ Αμερικης Έλληνες μετανάσταί 6,731 και μή τοιοῦτοι 2971 έν όλω 9713. Επισήμες καθαρά άδελφισ τών έν Αμερική Έλλήνων επήλθε κατά 15,246 ψυχάς.



ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗΝ